

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 10 Din. na leto.
Za inozemstvo 20 Din.
Posamezne številke se prodajajo po 50 par.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Blagoslovljene velikonočne praznike vsem naročnikom in bralcem „Domoljuba“ želi uredništvo.

Poklicani čuvarji, kje ste?

Naše ljudske šole postajajo po zaslugi svobodomiselnega učiteljstva prave pohujševalnice naše mladine. Učitelj v Št. Vidu z besedo in obnašanjem pohujšuje otroke v šoli, zunaj šole pa jim daje zgled z življenjem, ki spada pred sodišče, iz drugih krajev se nam poroča, da nekateri svobodomiselnih učiteljev prepovedujejo otrokom pozdrav Hvaljen Jezus in jih kaznujejo za voljo tega, velik del svobodomiselnega učiteljstva pa naravnost ali nenaravnost sili krščansko vzgojene otroke v sokolstvo, ki samo uči, da je Kristusov nauk strup iz Judeje in da je večno sovraštvo med krščanstvom in sokolstvom. — Sadovi se marsikje že vidijo. Med učenci se je razpasla propalost in podivjanost, ki mora vsakemu tudi brezvernemu pa trezno mislečemu človeku pognati kri v glavo in vzbuditi najgloblje skrbi za bodočnost mladine. Tako se nam poroča iz Krškega, da so nekateri učenci-sokoli na ondodni meščanski šoli v zgodbah sv. pisma posamezne naslove in zgodbe tako bogokletno izpreminjali, da so se svobodomiselnih gospodje — za glavo prijemali, ko so to čuli. Kakor se nam pero upira, navedimo najnedolžnejše zglede: »Jezus umira na križu« so izpremenili: Jezus crka na križu, Marijino oznanjenje so izpremenili v Sokolsko rojstvo in čukovska smrt itd. Opozarjamo, da so vsi učitelji Sokoli in da je vzgoja pristno sokolska.

Take cvetke se kažejo v naših šolah že zdaj, ko je šele začetek. Kaj bo pa potem, ko pride nova postava, katero sedaj — kar nam poroča brzojavka iz Belgrada — z vso hitrico pripravljajo in po kateri bo krščanski nauk vržen iz višjih razredov srednjih šol in bodo na ljudskih šolah poučevali krščanski nauk — učitelji. Pomislite, svobodomiselnih učiteljev, zagrizeni sovražniki

vsega, kar je verskega, bodo poučevali verske resnice in nauke! Naše šole bodo postale šole bogokletstva, iz naše mladine pa bo zrastel moralno propal in zamočvirjen narod, ki se bo brez volje in energije utapljal v lastnem blatu. Seveda, svobodomiselnih kapitalizem, ki je malik sedanjih vladajočih mogotcev, rabi telesno in dušno propalih ljudi, da jih lažje izžema in bije po njih; zato je treba tem ljudem dati takih šol, ki naj jih vzgojijo za dušno in telesno propast.

In mi? Ali se kaj ganemo?

Lanski katoliški shodi so na široko zgibali valovanje za versko šolo, brez katere gre narod v pogubo — kakor se je pokazalo na Francoskem, kjer opravlja sedaj veliko rešilno delo zasebna verska šola. Gibanje se je začelo in ljudstvo ga je umele. Ne umejo ga pa — se zdi — v to poklicani možje v Ljubljani, katerim se zdi važnejše propalo mladino reševati kot pa zdravo varovati pred padcem. Prvo je potrebno in krščansko in naj se goji, drugo nič manj če ne še bolj potrebno in krščansko, in bi se moralo vsaj z enako ljubeznijo gojiti.

Zato ob 12. uri mi kličemo: Poklicani čuvarji, kje ste?

37 milijonov Rusov umira.

Ljudje, Slovenci!

V Ameriki kurijo stroje s koruzo, kope žita gnijejo v skladiščih, evropska mesta se potaplja v alkoholu in veseljačenju... v širnih stepah Rusije pa čaka 37 milijonov ljudi na smrt od lakote.

Solnčna žega je izsušila rusko zemljo in uničila žitne kalle v zemlji, požgala travnike in zelišča. Ljudstvo je pojedlo zadnje živinče in poslednjo bilko in sedaj umira... Ruske matere rotijo v zadnjem obupu ev-

ropsko in ameriško ljudstvo, da reši vsaj njih otroke, same pa se udajajo v strašno usodo smrti.

37 milijonov ljudi strada, od katerih preti 19.000.000 neposredna smrt, če se v zadnjem hipu vse človeštvo ne zave svoje najsvetejše dolžnosti do sobratov. Dr. Nansen, ki vodi v Rusiji prehranjevalno akcijo Zveze rdečih križev, je v septembru leta 1921 prosil evropske vlade za posojilo v znesku 5.000.000 funtov šterlingov (okoli 7 milijard naših kron). Ta znesek bi zadostoval, da se prežene bela žena s povoljkkih poljan. A Evropa je bila gluha, tista Evropa, v kateri je samo Anglija izdala 20 milijonov funtov šterlingov za blokado Rusije, tista Evropa, v kateri je samo mala Slovenija popila v enem letu eno tretjino zahtevane vsote.

Čas hiti in vsako uro se množe grobovi ob Volgi. V dvanajsti uri so vendar pričela razna dobrodelna društva zbirati prispevke za pomoč Rusiji. Na nas je, da kolikor je to mogoče, zberemo s sebe greh brezbrčnosti in trdosrčnosti. Obračamo se zato na vse ljudi, ki bivajo v Sloveniji, da prispevajo za ruske ljudi, ki gladu umirajo. Kristjani, usmilite se kristjanov! Kmetje in delavci, prihtite na pomoč kmetom in delavcem!

Dne 25. marca se je končno tudi v Ljubljani konstituiral odbor za pomoč gladnim v Rusiji. V odboru so zastopane vse slovenske stranke, važnejše kulturne in dobrodelne organizacije. Pokroviteljstvo so prevzeli: g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar, g. knez in škof Anton B. Jeglič, rektor vseučilišča g. prof. dr. Gojmir Krek in župan mesta Ljubljane g. dr. Perič. Vse v odboru zastopane stranke in korporacije bodo prirejale zbirke in pribčevalle prispevke v svojih glasilih. Zbran denar bo skupno naložen v poštni hranilnici in se bo dal na razpolago dr. Nansenovi akciji, ki že danes oskrbuje okoli 500 tisoč otrok in ki tudi sicer organizira po

gladujočih krajih Rusije kuhinje in bolnice. Stroški za prehrano enega človeka do nove žetve znašajo 3 dolarje (okoli 900 naših kron). Ruska vlada sama vodi velikansko akcijo za pomoč gladujočim in vzdržuje okoli 2 milijona otrok ter odpravlja v kolikor to dopuščajo prometne razmere, ljudi iz glada oči gubernij v druge gubernije. Ruske cerkve so odločile, da prodajo svoje zlato in drago kamenje v korist gladujočim. V inozemstvu so do sedaj največ dali organizirani delavci, ameriška država, ki je dala 20 milijonov dolarjev, razni rdeči križi in Sveta stolica, ki je pozvala v posebnem pismu vse vernike za prispevke.

Nova zanjka za slovenskega kmeta.

V Celju izhaja list »Naša vas«, ki ga urejuje neki A. Novačan. List je glasilo zemljoradniške stranke za Slovenijo. Ta stranka je del in podružnica srbske zemljoradniške stranke. Njeni pristaši so večinoma bivši samostojneži, ki so nezadovoljni s politiko samostojne stranke, posebno pa tudi zavoljo tega, ker so samostojneži zapustili srbske zemljoradnike in se iz častiželjnosti in lakomnosti priklopili vladnim strankam.

Kaj je srbska zemljoradniška stranka? Predvsem je srbska. Zato bo vedno gledala na to, da Srbi v državi ne bodo izgubili tistega vpliva, ki ga imajo. Drugič ta stranka ni strogo proticentralistična. Za ustavo res ni glasovala, pa največ zavoljo tega ne, ker ni bila zadovoljna s socialno-gospodarskim delom ustave. Poslanec Benin, ki je v zadnjem času izstopil iz srbske zemljoradniške stranke, celo trdi, da so bili zemljoradniki pripravljani končno glasovati za ustavo v slučaju, če bi sicer vlada ne dobila dosti glasov.

Tretjič je stranka zemljoradnikov monarhistična. Na čelu države naj stoji kralj. Izrecno je to izjavil v narodni skupščini ob priliki vladnega predloga o kraljevi plači (civilni listi) zemljoradniški poslanec Lazič v imenu stranke zemljoradnikov.

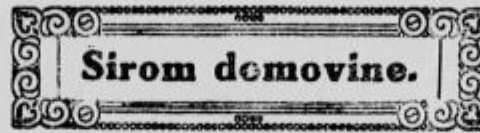
Slovenska zemljoradniška stranka je sestaven del srbske zemljoradniške stranke. Toda kaj vidimo? Urednik Novačan piše v št. 20 »Naše vas«, da se je stranka slovenskih zemljoradnikov izrekla za federacijo, to je za samostojne zvezne države v okviru Jugoslavije (kar je toliko kot avtonomija v najširjem smislu) in za — republiko.

Kaj naj rečemo na to? Nič nimamo zoper federacijo če jo ljudstvo hoče in ki ni dalj od avtonomije, dasi bi bila avtonomija zlasti v gospodarskem oziru neprijetno boljše kot federacija. Nič nimamo zoper republiko, saj se je SLS sama izrekla za republiko vendar tako, da vsakemu pristašu pusti na prosto, kaj hoče biti, republikanec ali monarhist. Pač pa odločno odklanjamo, da skuša slovenska podružnica srbske zemljoradniške stranke zvužiti slovenskega kmeta z geslom federacije in republike pod komando srbske stranke, ki niti od daleč ne misli na slovensko zvezno državo niti na republiko. Če bo izvoljen

slovenski zemljoradniški poslanec, bo v Belgradu v narodni skupščini moral tako glasovati, kakor bo sklenila večina zemljoradniškega kluba, v katerem pa sedijo Srbi, ki niso niti za federacijo niti za republiko. Zato govorjenje slov. zemljoradnikov o federaciji in republici čisto navadno zapeljevanje.

Slovenski kmet je že dosti drago plačal prvo zanjko, v katero so ga z obetanjem avtonomije zvužili samostojneži — volil jih je in le ti so ga potem prodali velikosrbskemu centralizmu. Vse nadaljnje zanjke, ki bi ga znova zadržile v velesrbske mreže, hvaležno odklanja. Slovenski kmet ne bo več nasledil še tako blestečim besedam. Triletna zgodovina mu je prejasno pokazala, kje je njegovo mesto in kje ni.

Zato nobena srbska stranka ne bo uspela v Sloveniji, pa naj si nadene še tako slovensko federativno in republikansko lice.

GORA PRI VACAHL

Dolgo ni bilo v Gori pri podružnici sv. Florijana nobenega zvonca. Vladala je tišina, ki je klicala v spomin grozote in razdejavanja vojne. Zadnji teden pa sta se oglasila dva jeklena zvonova z ubranima glasovoma. Skupna teža je 1350 kg. Likeno zahvala izrekamo g. benefic. Šušteršič in Vač za lepo cerkveno slovesnost, domačima ključarjema, fantom za postavljanje mlajov in slavolokov, dekletom za lepe okrasitev cerkve ter vsem darovalcem in darovalkam za bogate darove. Sedaj bi bile teleti iz tretjega velikega zvonca, ki ga gotovo še naročimo. Zato hrtujmo še vsak po svoji moči, da se res naše želje uresniči.

STARA LOKA, OKOLICA.

Občni zbor kat. izobr. društva je bil 23. marca. Ostalo je vse pri starem, dopolnili so se pri odhodu le tisti člani, katere je med letom pobrala iz odhoda, pa mislite, gosp. urednik, da bolezen, o ne, ampak ljubezen. Trije delovni člani so se namreč poročili. Anton Mlinar, Miel Jugovica, Ivanka Kalan. Naj jim tem potem želimo mnogo sreče in blagoslova! — Naše društvo ne more delovati; nikjer ni prostora, vendar kljub temu živim, in mogoče Bog da boljše časa, da se prapor izobr. dela dvigne višje. Za knjižnico se kupi nekaj novih knjig. Skušalo se bo čez leto prirediti kako predavanje ali igro. Zanašamo se na sedanje člane, da ostanejo zvesti in prispejeto novi; ker to je njim samim v korist. Letna članarina za l. 1922 se v kratkem pobere, in je 3 Din. — Akcija za napravo novih bronastih zvonov se je pričela. Slobo res precej trda, fara ni velika in trije bi veljali čez 600 000 kron. Če bi pač patron farne cerkve sv. Jurij epomnil naše Amerikance malo, da je njegov krov brez zvonov, mogoče bi kdo podaril par centov. No, če Bog da, drugo leto v tem času se bodo glasili čez gore in poljane, oznanjali vstajenje Gospodovo, spremljali nas v tugi in radosti, in slednjič tja, kjer se konča boj življenja in zgodovina človeštva.

SREDNJA VAS V BOHINJU.

Naša Kmetška zveza je imela na tihem nedeljo prav dobro obiskovano predavanje o živinoreji in sirarstvu. Predaval je g. mlekarški inštruktor Pele in posebno priporočal ustanovitve živinorejske in pasne zdruge, kot nujne potrebni za smotreno in dobičkanosno živinorejo v Bohinju. Kmetška zveza je na občenem sboru, ki ga je imela po predavanju, sklenila, da načrte in navodila v kolikor mogoče uresniči. — »Domoljub« nas obišče vsak teden v 220 izvidih; morda zato, ker ima rad Bohinca, ali pa gotovo zato, ker ga imamo mi Bohinca še najraje. Tudi naše izobr. društvo »Savica« si je nekoliko opomoglo. Steje 8-10 članov, preuredilo si je knjižnico, katere prav prid-

no obiskujmo, ustanovilo dramatični odsek, ki nam daje pouka in zabave v svojih predstavah in pred nedavnim ustanovilo tudi deklinski tamburaški odsek, ki se prav martijivo vadi. Smrt tudi našemu kotu ne prizanaša — posebno Srednji vasi, v ponedeljek 3. t. m. je umrl mizarški mojster Jožef Odar. Prišel je v šupnišče, da bi se pogovoril s neki kupčiji orehovega lesa. — Tožil je nekelično bolečino pri srcu — in se med pogovorom sgrudil zadet od srčne kapi. Domači gospod mu je podelil sv. poslednje olje. — Bil je skrben, pridnen gospodar in dober oče družini Bog mu boji plačnik, družini pa tolažnik. Kakor Israelcem Bog mano, — nam pa pošilja ožak Triglav skoro vsak dan snega, s katerim lahko postrežemo vsim prijateljem Bohinja.

ZVIRČE.

K shodu samostojnih v Dobropoljah bi dali še to, da se je podalo tudi iz naše vasi za ta shod par mož, ki še vedno upajo, da je Pucelj tisti mož, ki bo rešil kmeta. Ko se se vrnil domov, smo jih vprašali, kako je bilo na shodu, pa kar nič gotovega nismo mogli svedeti iz njihovih ust. Srečao so se šteli, da so mogli poslušati poslanca Majcena, ki je smertal naše kmete s teleti. Zvedeli smo potem, da je Kovaču iz Zvirč Kušar celo obljubil, da pride na Zvirče, kadar dobi Kovač gostilno. Slišite, Zvirčani, Kušar pride na Zvirče! In to po zaslugi Kovača Izvratno Vas zastopa po svetu vaš obč. ministri Kovač, ki smo sedeli za mizo s samim ministrom Puceljcem.

KOMENDA.

Zadnjič smo že povedali nekaj o naših ubralnih učiteljih, kar bi sadostovalo za strogo preskavo in takojšnjo kazensko premostitev, toda tišje šolske oblasti se ne zmenijo za to. Ali jim je sola in vsvoja otrok res deveta briga? — Zato povemo danes izmed obilne zbirke še nekaj. Učitelj Perko meče otroke iz šole sredi pouka. Vprašamo ga, ali misli, da je v kršni med pijani ali v šoli kot vzgojitelj otrok? Vprašamo ga tudi, če še ve, kdaj je hodil po noči z nožem po vasi, pa ne v svojo obrambo? Vprašamo še nadučitelja Vuga, kdaj je on sam zadnjič posveto smeril čisto? Saj še ni dolgo! Ali hoče morda zapustiti lep učiteljski stan in postati inženerc? — Taki ljudje spadajo v Albanijo, kjer je rakija doma in potreben nož! Doli vriskajta bujuc in se navdušajta za U. J. U. in — Zdravo!

VACE.

Dne 2. aprila smo imeli ustanovni občni izshod okrajne Kmetške Zveze na Vačah. Zbranim poslušalcem je govoril urednik »Slovenec« gosp. Smedelj, o položaju naše države, gospodarstva, vojaštvu, šolstvu in organizaciji Kmetške Zveze. Govorniku se lepo zahvaljujemo za trud in se pripravimo ob enakih prilikah, ker ljudstvo sedaj uvidi, da se na shodu marsikaj koristnega in pravičnega sliši, saj je dokaz, ker so poslušali s navdušenjem in odobravnjem sledili g. govorniku. — Po shodu se je vršil ustanovni občni zbor OKZ v Zasavju (sedni okraj Litija) v OKZ spadajo sledede občine: Vače, Hotič, Konj, St. Lambert, Kelovrot, Kanderšec in Peče. V odbor so bili izvoljeni enoglasno: Za načelnika Tit Sirmijan, posestnik na Mačkoven pri Vačah, njegov namestnik Frane Begataj, posestnik Kanderše, za tajnika Frane Dolinar, Gora (Peče), za blagajnika Janke Zajc, posestnik, Kostrevnica (Kanderše) in odborniki brez mandata. Zanimanje se je takoj pokazalo, korist bo gotovo tudi vaša, — Pristopimo vsi kmetje v Kmetško Zvezo!

STARA LOKA, OKOLICA.

Da bi bili imeli laško poletje malo te vede, kot jo je zdaj preveč, pa bi bilo marsikaj boljše ali cenejše. Draginja raste in vsak teden druzg ceno, seveda večje. — Še vedno v nadi skromne čakamo tistih obljub, ki jih je ob času volivnih shodov obetala samostojna kmetška stranka. Kandidat tiste kmetške stranke Pucelj je iz govorniške tribune — kmetškega voza na Finlarjevemu dvorišču v Leki vpiil: kmetje, vidite nezmožnost SLS ki ne zna gospodariti, zdaj kupujete riž po 32 kron, žito prodajate po 14 kron itd. Molci in pridno pomagaj navijati davčni vijak in deli razne dobrote centralizma. Umevno je, da tega samostojnega patrona časti le še par brezpomembnih kričavcev, so pa to njemu nič mar. Glavni dobiček je sadel on, in kdo bi za ceno ministrskega stolčka ne obljubljal vsega, osobito komur je narod deveta briga.

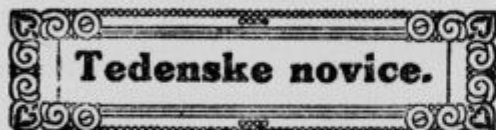
OBRTNA ZVEZA V ŠT. VIDU NAD LJUBLJANO

ni je uredila v poslopiju stare šole I. nadstr. svoje pisarne. Uradne ure so določene vsak četrtak sveder od 7. do 9. ure in vsako nedeljo od 7. do 10. ure dopoldne. Pisarna bo reševala po možnosti vse tekoče obrtne zadeve in posredovala pri nabavi raznega obrtnega materiala. Vabimo članske obrtnike, naj se v vseh zadevah obrnejo na pisarno obrtne zveze. Obrtna zveza v Št. Vidu bo pred vsem skušala poživiti med člani stanovsko samozavest, drugič bo skušala vplivati, da se organizira nakup obrtnih potrebščin in prodaja izdelkov. V ta namen zbira pisarna tozadevno gradivo, da bo lahko posredovala pri nakupu in prodaji. Tretjič se bo potom Obrtne zveze organizirala posredovalnica za vajence. Mojstri naj namanijo Obrtni zvezi, kdaj rabijo vajenca; starši pa se naj obračajo na pisarno Obrtne zveze v Št. Vidu in jim bo ta preskrbela poštene mojstre za njih sinove. Prihodnji sestanek članov Obrtne zveze se vrši dne 17. t. m. po prvi sv. maši v cerkveni dvorani. Pridite vsi!

SHOD KMETSKE ZVEZE

se bo vršil na velikonočni torek dne 18. t. m. ob 11. uri dopoldne v Ljudskem domu V KRANJU.

Govoril bo poslanec Brodar in drugi govorniki.

Politične.

p Genovska konferenca se je začela. Zastopanih je 36 držav s 751 zastopniki. Jugoslavija bo imela 10 zastopnikov. Zunanji minister dr. Ninčič je že odpotoval. — Po konferenci ne bo v Evropi nič bolje.

p Vedno večje oboroževanje in neprestano tiskanje bankovcev je vsa modrost evropskih državnikov, je izjavil ameriški senator Ouru, ki je dalj časa potoval po Evropi in proučeval, kako bi se dalo Evropi pomagati. Njegov predlog, naj se Evropi ne pomaga, dokler se ne razoroži. — Dokler bodo po Evropi vladali razni Pašiči in Pribičevići, je zastoj vsako upanje.

p Mažarski monarhisti izjavljajo, da je sedaj postavnj mažarski kralj najstarejši sin Karlov — Oton. Zita se menda misli stalno naseliti na Mažarskem, če ji ne bodo velesile preprečile te namere.

p Za predsednika srbske zemljeradniške stranke za Slovenijo je izvoljen Anton Mahen. Med odborniki sta tudi Franc Kuralt in Franc Hočevar. Vsi so bivši samostojneži.

p Liberalni irgovci hočejo osnovati svojo stranko, ker jih dr. Žerjavov centralizem baje prehudo davi.

Domače novice.

d Pregarjanja »Domoljub« v armadi. Slovenski liberalni oficirji smatrajo kot svojo glavno dolžnost pregarjati v slovenskih fantih v armadi vse, kar ne diši po svobodomiselstvu in liberalizmu, zato so se v prvi vrsti spravili na Domoljuba zato, ker je krščanski list in zato, ker se odločno poteguje za lepo ravnanje z našimi vojaki. 26. marca je neki slovenski častnik od 8. bataljona 16. pp. »Cara Nikole« v Nišu poslal

potom svoje komande na poveljstvo 16. pp. tole pisanje: V priloženem dostavljam 2 izvoda tednika »Domoljub« št. 12. t. m. Na str. 125 je objavljeno vojaško pismo, a tudi sicer se nahajajo v vseh kolonah tega lista članki, ki direktno in indirektno izražajo nezadovoljstvo z današnjim položajem. Zato ni v interesu vojaškega poklica, discipline in reda, da se to čita med vojaki. Vsled tega prosim za nadaljne ukrepe. — Komandant major? (Nečitljivo.) — Da je to pisal Slovenec, sklepamo iz tega, ker je jezik pristna jugoslovansčina (mešanica srbsčine in slovensčine). — Komanda 16. pp. v Nišu je na to poslala vse skupaj na moravsko divizijsko komando s predlogom, da se prepove Domoljub, ker v svojih »nemestnih« člankih povzroča samo »demoral« (skvarjenost). — Komanda moravske divizijske komande je na to sporočila Domoljubu, naj se časopis ne pošilja več vojakom v ozemlje moravske divizije. — Mi smo prepričani, da noben komandant niti bataljonski, niti polkovni, še manj pa divizijski ni bral Domoljuba in da je to delo slovenskega oficirja. Prepričani smo dalje, da s tem ukrepom liberalizem med vojaki ne bo nič pridobil, ker vsi vojaki natančno vedo, kje imajo prijatelje in kje jih nimajo — za to slovenski liberalni oficirji sami neprimerno bolj pridno skrbijo kot mi. Prepričani smo končno, da bo prišel čas, ko bo to divjanje slovenskih oficirskih zagrizencev vzelo najžalostnejši konec. Zato se prav nič ne razburjamo. Pač pa smo vse tozadevne spise zaenkrat odstopili našim poslancem.

d Vlada hiti na pomoč, namreč verižnikom. Naša država je kmetška in žita celo v najslabši letini pridelava zase in za izvoz. Vlada je dovolila, da so verižniki izvozili vse in pri tem zaslužili milijone. Doma je seveda zmanjkalo. Nato je vlada odredila, da se žito kupi v Rumuniji in uvaža v državo — verižniki bodo zopet zaslužili. — Minister Pucelj je moral na Češkem kupovati žito za setev. Ali mož ni videl lanske suše in bi odredil, da ostane vsaj za setev dovolj žita doma. Seveda, kdo bi se pa potem za nemške vole brigal!

d Preko 300 mrtvih vojakov. Že zdaj smo povedali, da so vladne stranke odklonile predlog naših poslancev, naj se bivši vojni minister Zečević postavi pred sodišče, ker ni dovolj preskrbel za fante-rekrute, katerih je vsled vladne nemarnosti 300 umrlo in jih 7000 zbolelo. Tudi samostojneži so glasovali za to, naj se preide preko 300 mrtvih fantov brez vsake sodbe na dnevni red. Nato se je predlagalo, naj se sestavi komisija, ki naj preišče vso zadevo. Radikalci pa bi radi tudi tej komisiji vzeli vso moč s predlogom, da se ne sme preiskavati, v koliko je kriv Zečević, temveč kaj so zakrivila podrejene oblasti. Naši na ta predlog niso hoteli iti. Zato komisija še ni bila izvoljena. — Najostrejšo sodbo o obnašanju samostojnežev v tej zadevi pa je zapisala liberalna »Jugoslavija«, ki piše: V vsej nagoti so se pa pokazali naši »samostojneži«. Glede njih smo bili na jasnem že prej, namreč, da je ni v naši politični zgodovini stranke, ki bi s takim zasmehom prevarila volilce, kot so to storili samostojneži. Nastopili so volilno borbo z avtonomističnim in protijederskim

programom, a kakor hitro so prišli v Belgrad, so na ljubo političnima pustolovcema Pucelju, ki je postal minister, in dr. Vošnjaku, ki se je preril do poslaniškega mesta, zapustili svoj program, prevarili svoje volilce ter se z dušo in telesom prodali dr. Žerjavu, temu zlemu duhu našega naroda. Zagovarjali so vse korake sedanje vlade, podpirali vse, za naš narod še tako nesrečne ukrepe, a človek bi mislil, da se bodo uprli vsaj sedaj, ko je naravnost prizadeto zdravje in življenje njihovih lastnih volilcev. Ne, v svojem zasmehu se ta »samostojna« družba ni srmovala izmed prvih skleniti, da bo v Zečevićevi aferi glasovala za »prost prelaz na dnevni red«. Seveda, če bi glasovali za Zečevićovo obtožbo, bi moral g. Pucelj zapustiti ministrski fotelj, in to je za naše »samostojneže« važnejše, kot pa življenje tisočerihih naših kmetijskih fantov. Stopanje SKS je tukajšnje politične kroge naravnost osupnilo, še krepkejši odmev bo pa brez dvoma našlo med njihovimi prevaranimi volilci. Saj pa tudi čas, da se pri nas pomeže z ljudmi, kojih edini cilj je — osebna korist.

d Kako so samostojneži potegnili našega kmeta za 1. aprila. Samostojni poslanci so razglasili po celi Jugoslaviji, da bodo 1. aprila 1922 zapustili vlado, ako do tega časa ne izplača finančni minister tistih 20 odstotkov, ki so jih ob priliki žigosanja kron odvzeli ljudstvu na »prevaran način«. Prvi april je minil, SKS brani generala Zečevića, ki je zakrivil 300 mrtvih in 7000 obolelih rekrutov, minister Pucelj sedi na stolčku, samostojni volivci pa so dobili za 1. april — dolg nos. Ali se je v zgodovini človeštva kaka stranka že delala iz ljudstva norca na tak način, kot od vseh strani s koliki podprta »Samostojna«?

d Dalmacija dobesedno strada. Mnogo ljudi se preživlja z drevesno skorjo. Vlada nema pare.

d Proti kraljevi plači (civilni listi). Vlada je končno predložila zakonski načrt, po katerem naj dobiva kralj na leto 96 milijonov kron plače, dočim je dosedaj dobival nekaj pod 5 milijonov. K temu vprašanju je izjavil v imenu Ljudske stranke poslanec Barič v narodni skupščini tako-le: Danes, ko se radi zavoženega finančnega stanja odpuščajo iz državnih služb uradniki v velikem številu, ko se oglašča črna lakota v Dalmaciji in Sloveniji, ko ječe pod neznosnim davčnim pritiskom vsi sloji Jugoslavije, ko je ogroženih na stotisoče človeških življenj, danes bi pač ne kazalo povišavati civilne liste do tako ogromne svote, ki bo nujno zahtevala novega obdavčenja že itak od vrha do tal preobloženega delovnega ljudstva. Nasproten pa je temu predlogu poleg teh razlogov posebno še z načelnega stališča. Del civilne liste se bo izplačeval v francoskih frankih! In tako bo z najvišjega stališča izrečena najhujša nezaupnica jugoslovanske valuti, ki že itak stoji grozeče nizko. Kaj bo k temu reklo ljudstvo, kaj inozemstvo, za koliko se bomo približali s tem gospodarskemu in splošnemu polomu? Zato bo Jugoslovanski klub glasoval proti predlogu. — Dr. Šimrak je izjavil, da naj tudi na dvoru žive skromno, ker mora tudi ljudstvo zelo skromno živeti. — Vladne stranke so povišek liste sprejele.

d Kako na Angleškem varčujejo. Anglija je bogata država. Letošnji proračun izkazuje prebitok. Kljub temu je vlada radi varčevanja prodala kraljevo ladjo »Aleksandra«, ker je izdrževanje te ladje stalo državo vsako leto okrog 100 milijon. kron.

d Predsednik zdravstvenega odseka za Slovenijo dr. Otmar Krajec je odstopil. Vzrok je, ker vlada ne kaže nobenega zanimanja za zdravstvo v Sloveniji in so bolnišnice še vedno v veliki nevarnosti, da se zapro. Vlada vedno pravi, da nema para.

d 16 milijonov kron je menda dal za Windischgrätzov grad na Bledu neki v to sestavljeni odbor. Grad je namenjen za poročni dar kralju ob priliki njegove poroke. — Bog ve, koliko je ta odbor dal onim dobrodelnim društvom, ki zbirajo po krajcarjih, da skrbе za vojne sirote in druge zapuščene otroke. Koliko je dobilo sirotišče sv. Jožefa v Šent Vidu nad Ljubljano, ki je dosedaj z velikimi finančnimi težavami preskrbelo 132 otrokom življenje in bodočnost, koliko je dobil Mladinski dom v Mostah pri Ljubljani, kjer najde na stotine dečkov varno zavetišče, koliko druga zavetišča, ki skrbijo za otročiče, kateri so povojni žrtve kapitalizma?

d Ministrske plače. Minister-poslanec dobiva na dan 1492 K. Zato se Pucelj tako trdno drži ministrskega stolea. Kaj njemu za to, če gre pri tem njegova stranka v franže in se ljudstvo vedno bolj pogreza v davke!

d Jugoslovanski ujetniki v Italiji. Prošli teden je dospel v Split Slovenec Vladimir Spanc, doma na Dolenjskem. L. 1915. je bil ujet na laški fronti in poslan l. 1916. z drugimi jugoslovanskimi ujetniki v Tripolis v Afriki. Lansko leto se mu je posrečilo pobegniti. Prišel je po velikih blodnjih po reki Nilu do mesta Kaire, odtod na otok Vis kot uslužbenec neke trgoveške ladje in slednjic v Split. Spanc je pri zaslišanju izpovedal, da se nahaja v tripolitanskih zlatokopih še 2600 jugoslovanskih ujetnikov, ponajveč Slovencev in Dalmatincev. Reveži opravljajo silno težka dela, stradajo in so izpostavljeni nečloveškim mukam. To žalostno dejstvo dokazuje, kako malo se zanimajo za trpeče ljudstvo jugoslovanski vladni krogi, ki bi morali že davno imeti vse ujetnike iz Italije doma. Seveda, ujetniki so »prečani«, in čim manj je teh, tem boljše.

d 1000 vojni ujetnikov Jugoslovancev se nahaja še v angleškem ujetništvu v Mezopotamiji (Azija). Že tri leta moledujejo ti nesrečni ljudje našo vlado za pomoč, a vlada se ne gane, ker mora delati kupčije, utrjevati centralizem in pomagati verižnikom.

d Nekdaj in zdaj. V Staretovi »Občni zgodovini«, ki je bila natisnjena krog osemdeset let, beremo v petem zvezku, stran 15 tole: »Večino vseh davkov so morali plačevati meščani in kmeti, torej tisti, ki so najmanj imeli. Bilo je mnogo umnih ministrov, ki so to krivico že davno sprevideli, ali je niso mogli odpraviti, zato ker so se plemenitniki trdovratno držali svojih svoboščin... Da bi se ta krivica vsaj nekoliko poravnala, so denarni ministri razpovišali takozvane posredne davke, kakor n. pr. colnino (carino) in užitnino, torej tiste davke, katere morajo vsi stanovci brez razločka plačevati. Kdor to stvar bolj

natanko prevdari, bo pa sprevidel, da je ravno ta davek najkrivičnejši, zato ker se ne ravna po premoženju, ampak po potrebi. Več ko kdo potrebuje, več mora plačati. Preprost delavec, ki ima mnogo otrok, mora težko delati, da preživi veliko rodbino svojo, in vendar mora vsakdanji živež prav tako plačevati kakor bogataš, ki šteje svoje imetje na milijone.« — Blagor tebi, zgodovina Josip Stare! Zakaj, če bi bil te besede zapisal v letu 1922, bi si bil prisluzil neizbrisljiv madež: protidržaven, prevraten element. In potem gorje ti!

d Kako bo kaznovan general Zečević? Po znanem pravilu: Male tatove obešajo, velike pa izpuščajo. Enako kazen je prejel tudi cesar Viljem in njegovi ministri, avstrijski vladar in ministri iz vojnih let, vsi vojskovodje svetovne vojske — no, in sploh vsi, ki so zakrivili svetovno klanje. Potem pa pravijo, da ljudstvo vlada...

d Za cestar e. Poslanec Nemanić je na ministra gradjevin stavil vprašanje, jeli res, da se bo v Sloveniji število cestarjev skrčilo. Zahteval je pa, da število cestarjev z ozirom na veliko potrebo o vzdrževanju cest ostane in da se na vsak način deželnim cestarjem plača zviša. V vprašanju popisuje njihov položaj. Cestar ima dnevno v dokladami vred 13—16 kron plače. Pri tej dragini cestar nikakor ne more živeti. Ceste bodo zanemarjene in kdo bo imel slednjič največjo škodo? Država. Poslanec je zahteval od ministra pismen odgovor.

d Samostojni fašisti so v Radovljici skupili, kar so iskali. Dognano je, da je župan iz Lesca pisal županu v Kranju, naj pošlje v Radovljico nekaj liberalcev iz Kranja, da bodo z združenimi močmi dr. Korošcu razbili shod in se tako masčujejo radi ponesrečenih samostojnih shodov v Dobropoljah, Št. Lenartu in Apačah. Ker pa so ljudje tega mnenja, da jih je slovenski kmet od samostojne stranke tekoma dobrega leta že dosti dobil po glavi, so kratkotalo postavili samostojne in liberalne fašiste na ceste, kjer so lahko preišljevali minljivost vsega posvetnega, tudi samostojne stranke.

d Krošnjarenje po Vojvodini se je vesled posredovanja poslanca Škulja zopet dovolilo, s čemer bo znatno pomagano tudi naši domači lesni obrti.

d Dr. Kukovec bo kaznovan. Prav te dni je govoril dr. Kukovec na protestnem shodu trgovcev v Ljubljani. Kakor piše »Slovenec«, je dejal med drugim: »Tam v Londonu sem dobil vtis, da igrajo vlogo v vodstvu državne politike trgovski in industrijski krogi. Prepričan sem, da bodo tudi naši slovenski industrijski krogi igrali isto vlogo v Jugoslaviji.« Zadolsti. Prav te dni pa strški po svetu Prihičevićev ferman, ki zabičuje vsem ljudem, da se naša država imenuje »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Kdor bi jo imenoval drugače, se pregreši zoper državne koristi in bo kaznovan. Torej kako bo? G. dr. Kukovec naj se potolaži. Zakaj, če bodo ljudi zaradi »Jugoslavije« zapirali, bodo kmalu vse ječe premajhne. Povsod pravijo naši državi Jugoslavija. Ime je kratko, pa je pripravno. In pove ravno isto kakor državotvorno in neodno ime »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Saj se tudi Švica ne imenuje »Republika Francozov, Italijanov in Nemcev«, ampak kratko Švica! To smo zapisali samo zato, da se bo dr. Kukovec lahko zagovarjal pred sodiščem.

d Za oblačilne delavnice v Vevčah, katere hoče vojni minister premestiti na Hrvatsko, se je najodločnejše zayzel poslanec

dr. Andrej Gosar, ki je opozarjal ministra na brezposelnost, ki bo nastala vsled tega in na to, da bodo delavnice na Hrvatskem državo znatno več stale kot jo stanejo v Sloveniji.

d Slovenski fantje, ki služijo pri 1. in 2. bateriji 1. divizije 1. puka težke artilerije v Petrovaradinu, voščijo vesele Velikonočne praznike in mnogo pirkov vsem krščansko mislečim Slovincem in Slovenkam, posebno br. Oriom in Oričam. — Krščanski fantje, oprimate se še bolj naših organizacij, posebno pa m.ajši, ki pridete še za nami, ker še ne veste, kaj je izkušnja sveta! Kličemo Vam: vesela »Aleluja« in krepki Bog živi! Podpis: Franc Gričar, Vinko Arhar, Ivan Zobec, Ivan Gruden, Pavel Vidmar, Vinko Solar, Alojz Crne, Jožef Mivšek, Franc Barič, Jožef Jerina, Pavel Primar, Jožef Skube, Ivan Kotnik, Franc Virant, Josip Rus, Janek Mali, Peter Gašperin, Alojz Zorman, Josip Mihelič.

d Slovenski fantje-vojaki iz vseh garnizij v Srbiji in Bosni pošiljajo pozdrave svojim domačim in znancem ter jim želijo vesele praznike. — Prejeli smo toliko pisem od njih, da nam jih vsled pomanjkanja prostora ni mogoče vsako posebej objavljati.

d Iz ruskega ujetništva se je na Gorenjsko vrnil te dni neki mož, ki o njem od 26. avgusta l. 1914 ni bilo glasu. Baje se vrača še več drugih.

d Vojaški novinci bodo poklicani v 18 mesečno službo meseca julija.

d Katoliška in pravoslavna Velika noč padeta letos na isto nedeljo.

d Sarajevske gospe so ustanovile društvo s tim-le nalogami: Društvo bo neznanalo sodišču vsako navijanje cen. Društvo bo pošiljalo svoje članice po raznih zabavah, gledališčih in kinematografih, kjer preti mladini nevarnost ter vsakega pohujšljivca javno osramotilo.

d Ljubljanski brivci so znatno zvišali cene. Vzrok je baje ta, ker so se Ljubljancem vsled vedno naraščajoče dragine obrazi znatno potegnili.

d Kralj Aleksander pride menda takoj po poroki za 2 meseca na Bled, potem pa za 3 tedne v Rogaško Slatino. Tako pišejo, pa stvar ni zelo verjetna.

d Kdaj bo na svetu bolje? Zastopniki narodov se pehajo od ene konference do druge, povsod na račun svojih davkoplačevalcev dobro žive in malo delajo ali pa nič. Nekaj sklepov napravijo in že naprej poskrbe, da jih ne bo mogoče izvršiti. Najvažnejši sklep je: treba bo zopet nove konference. In narodi čakajo dobrot, pa jih ni. In jih ne bo. Vir sreče in blagostanja so božje zapovedi. Ko bi voditelji narodov to spoznali...

d V sili konj komarje žre. Novi občinski red določa, da imajo v občinah volilno pravico tudi ruski vraglovci, ki žive na naše stroške v naši državi. Vraglovci so namreč tako na las podobni liberalcem in bodo brez dvoma potegnili z njimi.

d Ljubljanski mesarji skoz bolj navdušeno odirajo.

d Denar jemlje iz državne kase urednik »Ljudskega glasa«, bivši poslanec Bernot. Verifikacijski odbor je ugotovil, da se je pri štetju glasov zgodila pomota in Bernot ni bil izvoljen, pač pa komunistični kandidat Fava. Bernot pa vedno še hodi po poslansko plačo češ da ga zbornica še ni razrešila. Pri žepu se namreč tudi Bernotov socializem neha.

d Ziri v nevarnosti. Poslanec Stanovnik je posredoval pri zunanjem ministru dr. Ninčiču, naj dela na to, tudi oni del občine Zire, kateri spada danes pod Italijo, pripade Jugoslaviji, ker morajo sicer Ziri gospodarsko propasti. Nato je zunanji minister odgovoril poslancu, da Italijani v razmejitveni komisiji nočejo popustiti v tem slučaju in da se zdaj ta zadeva uravnava med obema vladama.

d Kamnik. Dne 3. aprila se je vršil mesečni sestanek zaupnikov SLS Kamniškega sodnega okraja, pri katerem so bili izvoljeni v vodstvo stranke: g. Ivan Štercin, posestnik in župan v Kapljivasi, g. Franc Cerar, pos. in trg. v Stobu pri Domžalah, g. Franc Kogej, pos. v Motniku. Za sodni okraj Brdo sta izvoljena: ž. g. Josip Hartman, župnik v Blagovici in g. Josip Poznič, posestnik, Gradisce pri Lukovici. Za Moravško dolino se izvršil volitev dne 3. aprila po jutranji maši.

d Na račun nespameti. Po Bosni so začela zopet krožiti pisma z naslednjo vsebino: »Prepišite to pismo desetkrat in ga pošljite devetim osebam, ki jim dobro želite; štejte od dneva odpošiljatve devet dni in deveti dan boste doživeli veliko radost. Kdor prekine to dopisovanje, ga zadene velika nesreča itd.« Ni treba poudarjati, da je tako pismo samo vraža in da ne zasluži drugega, kakor da ga vržete v ogenj.

d Konec sveta. V Mostaru je vstal prerok, ki napoveduje konec sveta že v sedanjem letu. Najde dosti lahkovernih ljudi, ki mu to verjamejo. Če bi prerokoval konec liberalne in samostojne korupcije, bi mu malokdo verjel.

d Pismo iz Amerike. Bratski gospod srednik! Nepopisno me je razveselilo, ko sem zagledala svojega starega znanca Domoljuba pri rojakinji prijateljici v tukajšnji od mile mi Slovenije tako oddaljeni deželi Kolumbiji. Zatorej Vam pošiljam naročnico, da ponovimo znanstvo iz nepozabne domovine. — Kar se tiče zaslužka, smo silco na slabem. Mnoge družine trpijo bedo in pomanjkanje. Potrebščine so visoke, plače pa čimdalje manjše za one srečne, ki delajo. Obupno stanje nekaterih se kaže v tatvinah, ropih, pobojih itd. Zadnje čase je prišla na obisk zopet znana influenza, katera ne pozna usmiljenja. Dannah ljudje umirajo za to nesrečno španiolko. —

V Norfolk, Va., so poskušali neki večki zrakoplov »Roma«, ki je padel iz višine 1000 čevljev. Med padanjem se je užgal in tako končal po zadnjih poročilih 34 častnikov in vojakov. »Roma« je bil zgrajen v Italiji in kupljen po Zed. državah Amerike — 25. svečana t. l. so našli mestni stražniki na ulici Superior tega mesta 13-letno Marijo Predanič. Ko so jo po tolmaču Tom. Videniču izpraševali na sodniji, odkod je prišla, je povedala, da je prišla s starši iz Jugoslavije pred dvema mesecema in da so ji starši drug za drugim pomrli na kmetiji blizu Willoughby ter da je hodila štiri dni in noči, da je dospela v Cleve'and. — V Waco, Tex., je 25. svečana 15letna Marcie Matthews ustrelila med sodbo v sodniji s samokresom J. S. Crosline, ker jo je nesramno napadel in je trčila na sodniji, da je njeno zdravje uničeno. Oddala je tri strele nanj in bila takoj prijeta. — Kinomatografske igre, na katere so Amerikanci tako ponosni, so izgubile zadnje čase ugled. Detektivi so našli razne nemoralnosti med

igralci. Igralec Fatty Arcuble še do danes ni bil obsojen, dasi je že pred štirimi meseci po nesramnem načinu poškodoval do smrti soigralko Virginijo Rappe. — Štirje mogočnejši, ki so v svobodni Ameriki sklepali za zaprtimi vrati o celem svetu, še danes ne vedo, kaj so dovršili glede svetovnega miru. Japonec je dobil, kar je hotel. — Tudi nesreče se dogajajo vsak dan v tej tako zaželjeni Kolumbiji. Rudokopi, vlaki, samodrči, plin in druge tem podobne stvari zahtevajo vedno svoje žrtve. Imamo pa še drugo kugo, katera se je zadnje čase začela silno prijematii našega ljudstva, dasi nam je bila tuja v Sloveniji, to je razporoka; malenkostne nerednosti privedejo starše z več otročki do sodnijske ločitve, se zopet poročajo civilno z drugimi in tako upropastiio sami sebe in svoje otroke. — Vsled velike brezposelnosti se zapirajo trgovine v tem mestu. — Z željo, da bi se Domoljub razširil med našimi v Združ. državah Amerike in drugod, Vam kličem: naprej za vero, dom in narod! — Ana Pirnat.

d Umrli je dne 6 aprila na svojem domu na Volčjem posestnik Franc Motie po daljšem bolehanju v starosti 72 let. Bil je zvest pristaša SLS. Priporočila se v molitve posebno vsem onim, katere je mnogo let vodil kot vodja procesije iz dekanije Cirknica na slavno božjo pot sv. Višarja Bil je na sv. Višarjah 34 krat. Upamo, da mu bo Marija sprosila za to večno plačilo. Naj potiva v miru!

d »Društvo organistov in glasbenikov« je imelo dne 21. marca 1922 svoje prvo, glavno zborovanje v Narodnem domu v Celju. Zborovanja se je udeležilo nad 130 tovarišev organistov iz vseh pokrajin Slovenije in Medjimurja. Na predlog tov. Klančnika so vsi navzachi enoglasno sklenili, zahtevati od kn.-šk. ord. društvenega delokroga ustanovitve komisij, katere bodo varovale pravice članov napram delodajalcem. Štolnina naj se izenači organistom po tarifi, katerega bodo predlagal društvo, odbor tozadevnim kn.-šk. ordinariatom. Potrebne cerkvene note naj se plačujejo iz cerkv. blagajna. Na predlog tov. Jos. Jarha so val zborovali enoglasno sklenili, da bodo odločno vztrajali na zahtevi stalne mesečne plače, katero je odredil in odobrili kn.-šk. ord. v Mariboru z okolišnico vsem župnim uradom in z vlogo društvu z dne 7. januarja 1922. — Članarina za leto 1922 se je zvišala na 2 din. mesečno (letno 96 kron). Vsi člani, kateri so k društvu pristopili do dne 21. marca 1922, plačajo članarino tudi za l. 1921 v znesku 48 kron. Upisnina, sprejemnina in čl. leg. stane 8 kron. — Izvoljen je bil enoglasno dosed. odbor društva s sedežem v Petrovčah pri Celju.

d Kranj — Tržiška podružnica S. D. Z. ima v sredo dne 19. aprila 1922 ob pol 15. uri v veliki dvorani Ljudskega doma v Kranju svoj redni letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Nagovor in poročilo predsednika. 2. Predavanje tov. Jagodica: Katoliški dijak — praktičen katoličan. 3. Počitnice. 6. Volitve. 7. Slučajnosti. — Dolžnost vsakega katoliškega akademika — bodisi bogoslovca ali lajka — je, da se tega občnega zboru, na katerem si bomo začrtali jasen program za naše letošnje počitniško delovanje, sigurno udeleži. Tovariši srednješolci so prav tako zelo iskreno vabljeni! — Ne besed, ampak dejanja! — V. Korošec, predsednik.

d Ob meji ustreljen. V noči od 3. na 4. aprila t. l. so obmejni stražniki na planini pri Rakeku v bližini državne meje ustrelili Ivana Turka, ki je baje tihotapil. Ustreljenega Turka so prenesli v mrtvašnico v Rovtahn.

d Napad na postajenačelnika v Smarju. Dne 7. t. m. ob 4. uri zjutraj je šel postajenačelnik postaje Smarje-Sap g. Pompe gledat, če je proga za neki tovarni vlak presta. Ko je prišel ven, ga je napadel nek velik mož, kateri je g. Pompeja uda-

ril dvakrat s kolom po glavi. Gosp. Pompe je vrgel napadalca na tla in odšel v pisarno, ker je moral službeno v Skofeljo telefonirati. Na to je šel gledat za napadalcem, ki je ležal na tleh. Ko se mu je približal, je pa napadalec dvakrat ustrelil z revolverjem na njega in ga zadel v desno nogo. Prihitej je na pomoč neki kretnik, nakar je napadalec pobegnil. Teško poškodovanega g. Pompeja so prepeljali v bolnišnico.

d Majdičev mlin v Jaršah pogorel do tal. V nedeljo ob pol 5. popoldne se je vnelo v Majdičevem mlinu v Jaršah. Ogenj se je takoj razširil na vse dele poslopja in magacine. Posrečilo se je rešiti nekaj malega pšenice in moke, vse drugo je zgorelo s poslopjem vred. Na lice mesta so prihitele požarne brambe iz Domžal, Kamnika in Mengša, ki so neutrudno gasile do jutra. Tako je ostala samo strojnica, dočim je tovarna s skladišči pogorela. Škoda je baje 40 milijonov kron. Na pogorišču štrle kvišku le razvaline zidovja, izmed katerih se vedno še dviga dim. Majdičev mlin v Jaršah je bil eden največjih na Slovenskem.

d Poplave. Iz vseh krajev naše države prihajajo poročila o naraščanju rek, posebno iz južnih delov. Reke Ibra, Vardar in Treska so zelo narasle, istotako tudi Morava. Bosna je dva metra višja kakor navadno. Iz Podgorice poročajo, da sta Tuzi in Um poplavile pokrajino in porušile mostove. Tudi v Novem Pazaru je isto. Drina je razrušila vse mostove in nosi seboj obilo materijala. Sava je v zadnjih dneh nekaj padla, ali je zopet pričela naraščati. Dež pa še vedno pada v celi kraljevini, v Črnigori celo sneg in se je bati večih katastrof. Cloveških žrtev po dosedanjih poročilih ni bilo, pač pa je materialna škoda ogromna.

d Požar. Minulo soboto ponoči ob 3. uri je nenadoma izbruhnil požar v Žirovnici pri Breznici. Začel je goret »Birtovč hlev. Cela vas je bila v nevarnosti, le sreča je bila, da ni bilo vetra, da imamo dovolj vode in da so naši gasilci pod vodstvom g. župana Finžgarja takoj prihitej in ogenj pogasili. Pogorel je le omenjeni hlev. Kako je nastal požar, se še ne ve. Našim vrlim gasilcem se za njihovo pomoč prav prisrčno zahvalimo. — Eden v imenu vseh.

d Požar na Igu. V hiši posestnice Uršule Novak na Igu št. 185 je izbruhnil v požar požar, kateri je uničil strešni stol, s opeko krito streho in nekaj sena. Požar je povzročil 10.000 kron škode. Novakova je pa bila zavarovana le za 800 kron. Požarna bramba z Iga in drugi ljudje so ogenj hitro pogasili.

d Med najfinejše vrste preizkušenih domačih čebelarjev ima do praznikov v zalogi »Čebalersko društvo za Slovenijo« v Ljubljani. Ker društvo nima lastnih uslužbencev in posreduje prodajo samo za svoje člane, se ne more biviti z zamudnim tehtanjem, zato oddaja med po 120 K za kilogram v kozarcih po 1½, 1 in ½ kg, sprejema pa po izpraznjenju kozarce nazaj. Med se dobi pri društvenem blagajniku v Jugoslovanski knjigarni (poleg stolne cerkve).

d Nove Šmarnice. Znamenje na nebu. Spisal dr. Josip Jerše Založila Jugoslovanska knjigarna. Četrtilič že je naš šmarčni propovednik in pisatelj zbral svoje majniške govore v posebno knjigo, to pot po vsebini — v najlepšo. Pričujoče Šmarnice so hvalevreden poizkus, pokazati Marijo kot veličastno: Znamenje na nebu. Od prvega

do zadnjega majniškega dne jo predstavlja pred naše oči, da stoji pred nami lepa, velika, mogočna, usmiljena. Pa knjiga ni le stvar pobožnosti in navdušenja, marveč je tudi sad skrbnega premišljevanja, mnogostranskega iskanja in marljivega proučevanja Marijine vzvišenosti. Premišljevanja poživlja prijeten jezik, živahen slog, zlasti pa z vsakim dnem na uvodu in koncu misel ponazorjujoč zgled. Nove Šmarnice torej toplo priporočamo.

Dvanajst velikonočnih pesmi za mešani zbor zložil Karol Adamič je pravkar izšlo v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Cena part. 12 Din, glasovi po 4 Din. — Pesmi so vsled tiskarskih ovir sicer nekoliko pozno izšle, vendar jih

bodo naši cerkveni zbori v velikonočnih praznikih oziroma v velikonočni dobi, ki traja do Vnebohoda, še lahko proizvajali, če si jih takoj naroče. Pesmi so tako melodijozne, lepe in v lahkem slogu zložene — kakor sploh vsa Adamičeva glasba — da se jih brez truda v par urah vsak zbor vseh 12 nauči.

Dolarji. Stranka, ki je dne 6. aprila prodala 300 dolarjev, naj se v svrhu obračuna zgledi čimprej pri Slovenski banki in Ljubljani. 1350

d Pogreša se o 10. septembra 1916 Mihael Cernič iz Matene, ki je služil pri bivšemu G.-Sch. Rgmt Nr. 2, dodeljen Lir 5. kot pešec. Tašas je prišel najbrže v rusko ujetništvo. Kdor bi kaj o tem vedel povedati, naj blagovoli sporočiti Mariji Cernič v Mateni št. 8, pošta Ig pri Ljubljani proti primerni nagradi odnosno odškodnini.

d Sv. Križ. Brez podpisa. Ne moremo priobčiti. 40 K na razpolago pri uredništvu.

Gospodarski obzornik.

Pobiranje takse na vozila.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno:

Ker se predpisi o pobiranju takse na vozila iz tar. postavke 100 zakona o taksah in pristojbinah še vedno neenako in pogrešno razlagajo, se pojasnjuje sledeče:

Tarifna postavka 100 taksne tarife predvideva dve vrsti taks in sicer: A) takso za pravo, da ima kdo avtomobile, fižekerske vozove, vozove na vzmeteh (fedrih) in bicikle n B) leino takso za osebno uporabo avtomobilov in fižekerskih voz.

I. Vsake takse prosti so:

a) vsi vozovi, ki niso na vzmeteh (fedrih); izvzemši vozila, ki jih omenja točka 20. čl. 49. taksnega in pristojbinskega pravilnika; b) vozovi na vzmeteh (koleslih, zapravljički t. sl.) in navadni dvokolesni vozovi (na vzmeteh za konjsko vprego), ako jih uporabljajo lastniki kjerkoli redoma tudi za prevažanje lastnih poljskih pridelkov; c) vozila pod b), ki so popolnoma nerabljava; d) mrtvaška vozila pogrebni podjetij; e) vozila, ki služijo izključno za prevažanje materiala, oseb in orodja za gašenje požara; f) vozila, ki so posebej urejena za prevažanje sodavice; g) v točki 21. čl. 49. pravilnika navedena vozila; h) osebe, ki v državi izdelujejo vozila, katera podlegajo prijavi taksi, dokler se ta vozila nahajajo v skladišču in ako se ne uporabljajo za vožnjo. — Te osebe pa so zavezane, takoj po izvršeni prodaji obvestiti pristojno policijsko (politično) oblastvo o prodaji in priobčiti ime, poklic in bivališče kupca. Kdor tega ne stori, se kaznuje po točki 17., čl. 49., pravilnika.

II. Prijavna taksa.

Ta se plačuje za vsa vozila, navedena v tarif. postavki 100 taksnega zakona, ki niso po I. takse prosta, torej tudi za takozvane koleslje, zapravljičke t. sl., kolikor niso po I. b) takse prosti.

III. Letna taksa

se plačuje 1. za avtomobile in 2. za fižekerske vozove, ki se uporabljajo zgolj za osebno potrebo. Letna taksa se ne plačuje za a) v čl. 49., točki 3, taksnega in pristojbinskega pravilnika navedena vozila; b) za čisto tovarne avtomobile v vseh obratih, ako se z nimi prevažajo le tovari; c) za vozila podjetnikov, ki pogodbeno prevažajo pošto in poštne potnike.

IV. Taksip o 2 Din za prijavo in taksip o 5 Din za dovolilo

so zavezana vozila na vzmeteh, ki se uporabljajo tudi ali izključno za prevažanje lastnih poljskih pridelkov in ostala vozila, ki niso navedena v tarif. postavki 100 samo tedaj, ako se morajo po policijskih predpisih prijavljati in se mora dobiti posebno dovolilo za obratovanje ali uporabo in ako ni v področju poedinih oblastev predvidena večja taksa, —

Kjer dosedaj v Sloveniji ni takih policijskih predpisov, odpadeta obe taksi popolnoma. — Z ozirom na to je delegacija ministrstva financ odredila: 1. vsa vozila, ki po teh pojasnitvah niso vsake takse prosta in še niso bila dosedaj prijavljena, ker so se smatrala po dosedanjih navodilih za takse prosta, se morajo prijaviti najkasneje do 20. aprila 1922 od plačila prijavnih takse. 2. Do ravno tega roka se mora donesti prijavna taksa za vsa vozila, ki so bila sicer prijavljena, a se je plačilo prijavne takse odložilo radi dvomov o taksni obveznosti do nadaljne odredbe. 3. Do ravno tega roka se mora v primerih (1. in 2.) plačati tudi letna taksa, ako ji podlega vozilo po zakonskih določbah. 4. Ako kaka stranka vzlic-tem pojasnilom neopravičeno ugovarja taksni obveznosti, jo opozori, tak ugovor nima odločilne moči, pač pa ima stranka pravico, prositi za povračilo po njenem mnenju neutemeljeno pobrane takse po čl. 133. taksnega in pristojbinskega pravilnika. — Občinstvo in občinski uradi se v ostalem opozarjajo na razglas finančne delegacije št. B II 5/71 iz 1922, ki izide v najkrajšem času v Uradnem listu in bo vseboval tudi nekatere važne izpremembe kar se tiče poslovanja občinskih uradov glede prijav.

O vprašanju pašnikov.

(Piše kmetiski posestnik.)

Starejši ljudje po naših krajih se še spominjajo na tiste čase, ko so pasli živino z več vasi skupno po občinskih pašnikih. Pred kakim pol stoletja pa so razdelili te skupne lastnine na posamezne posestnike in tedaj je ta starodavna skupna paša v obče prenehala, le po nekaterih krajih Gorenjske je deloma še pri starem ostalo.

Koliko več živine so tedanji kmetje lahko priredili, ker je bilo treba polovico manj krme nego sedaj, ko moramo krmiti živino leto in dan v hlevu. Kolike vrednosti so dobri pašniki, je razvidno iz planinskih krajev, kjer je živina celo leto na dobri paši, n. pr. na Gornjem Avstrijskem, Solnograškem. Tam sem videl kravo, srednje velikosti, ki je dala 16 litrov mleka na dan. Res je, da imajo tam krave večina pincgavske pasme, ki so vobče boljše mlekariče od naših sivk, res je pa tudi to, da od najboljše suhe mrve bi tudi pincgavska cika ne dala toliko mleka nego od dobre paše.

Pač pa je mleko od dobre suhe mrve res nekoliko boljše kakovosti od sveže paše.

Po mojem mnenju bi bilo pač potrebno da bi se naši živinorejci za pašnike bolj zanimali osobito v krajih, kjer bi se lahko paslo več živine skup brez kake škode gozdom ali travnikom.

Marsikje vidimo cele komplekse, ki niso ne gozd ne travnik; tam raste robidje in drugo grmičevje, in kako lahko bi se te pustinje uporabile v plodonosne pašnike, koliko krme ki se sicer čez poletje v hlevu stoječi živini prihranilo! Velika stiska in pomanjkanje krme bo letošnjo pomlad v celi Sloveniji in koliko neobhodno potrebne živine so morali naši kmetje vsled pičle krme za sramotno ceno prodati! To je naravnost katastrofa z dalekosežnimi posledicami ne le za naše kmete ampak za vse sloje, ki bodo vsled še hušje draginje zelo občutno prizadeti. — I. G. posestnik.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	3. aprila			7. aprila			10. aprila		
	K	v		K	v		K	v	
ameriški dolar	319	—		317	—		310	—	
avstrijska krona	—	04		—	04		—	04	
češkoslovaška krona	6	—		—	—		—	—	
angleški funt	1420	—		—	—		—	—	
francoski frank	27	50		—	—		—	—	
italijanska lira	16	50		16	—		16	80	
bolgarski lev	—	—		—	—		—	—	
carski rubel	—	—		—	—		—	—	
grška dramma	12	40		—	—		—	—	
nemška marka	1	15		1	15		1	10	
rumunski lej	2	35		—	—		2	40	
sv carski frank	62	—		—	—		—	—	
poljska marka	—	—		—	—		—	—	
mazajska krona	—	39		—	—		—	—	

g 100 naših kron je vrednih v Švici en frank 55 santimov (1 K 55 v).

g Novo državno posojilo. Naša država misli najeti v sami državi posojilo v znesku ene milijarde dinarjev.

g 22 milijonov funtov šterlingov — funt šterling je danes vreden okoli 1400 K — dolguje naša država Angliji. Sedaj namerava zahtevati Anglija obresti od tega denarja.

DAVKI.

g Nov davek. Ministrski svet je dovolil finančnemu ministru, da sme povišati naklade na zemljiški davek za 20 odstotkov.

g Verski davek hoče vpeljati naša vlada. Jugoslovanski klub je proti temu najodločneje nastopil.

ZIVINA.

g Živinski potni listi stare izdaje se uporabljati še nadalje, dokler se ne porabijo vsi. Morajo pa biti pravilno kolkovani. Nalepljene kolke je uničiti na predpisani način in z uradnim pečatom.

g Pucelji voli. Poslanec Davorin Krajec piše v »Slov. Gospodarju«: Gosp. Pucelj je kot poljedelski minister brez javne licitacije prodal 17.000 glav goveje živine izvozničarski družbi »Promessa«, oziroma izvozničarjem Pašiču (sinu ministrskega predsednika), milijonarjem Halnerju in Predoviću 1 kg žive teže te živine na mejni postaji v Nemčiji za 4 Din t. j. 16 kron. Imenovani izvozničarji so prodali to živino v Švico za 1,60 švicarski frank, t. j. za okoli 90—96 jugoslovanskih kron. Razlika med 16 in 90 kron znaša

nič manj nego 74 kron. Izračunajte čitatelji sami, koliko znaša skupni dobiček pri 17.000 glavah, ako tehta en vol povprečno 500 kg in če so verižniki zaslužili 74 kron pri 1 kg. Kdo je zakrivil, da to živino ni država sama prodala naravnost Švicarjem?

g Cene živini v Italiji. Iz Milana poročajo, da so tamkaj sledeče cene za 1 kg žive teže: Voli I. vrste 5.75, II. vrste 5.30, III. vrste 4.25; krave I. vrste 5.40, II. vrste 4.35, III. vrste 3.50; biki I. vrste 5.75, II. vrste 4.80; mlada živina I. vrste 6.97, II. vrste 6.90, III. vrste 6.—; teleta 4.40; mažarska teleta 4.50 do 5.—. Cene so navedene v lirah.

CENE.

g Ljubljanski trg. Mesni trg je spričo praznikov močno založen. Prekajeni izdelki so se pojavili v večji množini na trgu. Kakovost izdelkov manjših mesarjev se je v očigled večje konkurence vidno izboljšala. Cena šunki na mesarskih stojnicah 110 kron kg, vrhniški paviljon 120 K kg, mariborska šunka 140 K kg; prekajeno meso ostalih delov I. vrste 96 kron kg, II. vrste 90 K kg. Goveje meso boljših vrst 52—64 kron kg; kakovost ceni še vedno ne odgovarja. Meso slabše vrste 44—48 kron kg. Telečje meso 50 K kg. Svinjsko meso I. vrste 70 K kg, II. vrste 66 K kg, slanina trebušna 84—86 K kg, riba in sal 86 do 88 K kg, mast 90—100 kron kg po kakovosti. Kostrun 30 K kg, jagnje 40 K kg, kozličevina 50 K kg. Perutnine je na trgu malo; kokoš 90—140 kron po teži, raca 120—140 kron. — Z zelenjavo je trg obilno založen. Cene so se nekoliko znižale. — Jaje je na trgu zadostno, kos po 4 krone. — Cena za mleko 10 kron liter, surovo maslo 140 kron, čajno 180 kron. — Cene moki temelje na ceni 26 kron za št. 0. S sadjem je trg dobro založen. Ena oranža 8 do 10 kron, limone 2—3 krone, orehi 46 kron, luščeni 160 kron, jabolka 24—32 kron z ozirom na kakovost.

g Tržne cene v Mariboru. Cene so navedene v dinarjih. 1 kg govedine 9—12, 1 kilogram teletine 10—12. Svinjetina 1 kg 17—20, masti 20, špeha svežega 19—20, papriciranega 25, prekajenega 25, masti 25, prekajenega mesa 24—26. Kože: 1 konjska koža 62—65, 1 kg goveje kože 10 in pol, 1 kg telečje kože 12 in pol do 12 tri četrt, 1 kg svinjske kože 4 in četrt do 4 tri četrt, 1 kg gornjega usnja 90, 1 kg podplatov 70. — Perutnina: 1 kokoš 37 in pol do 45, 1 raca 25—30, 1 gos 25—45, domači zajec majhen 7 in pol, večji 15. — 1 liter mleka 2.75 do 3, 1 kg surovega masla 30. — Kruh: 1 kg belega kruha 6, črnega 5, 1 žemlja 50 par. — 1 kg jabolk 7—7.50, 1 kg suhih sliv 9, 1 limona 0.50—1, 1 oranža 1.25 do 2.50, 1 kg rožičev 6, 1 kg mandeljev 50, orehov 9, olušenih 20—25. — Špecerijsko blago: 1 kg kave I. 45, II. 40, pražene I. 50, II. 42, 1 kg riža 6—11, soli 3—3.25, popra celega 30, zmlatega 32 in pol, paprike 3—7 in pol, 1 kg testenin 9, 1 kg sladkorja v kristalu 15, v kockah 17, kvas 15, 1 liter navadnega kisa 1.20, vinskega 2, namiznega olja 25, bučnega 24—25, špirita gorilnega 13, mila 14—15. Žito: 1 kg pšenice 4.25, rži 3.50, ječmena 3.75, ovsa 3.75, koruze 4, prosa 4, ajde 4, fižola rajčnega 4.50, fižola

navadnega 4, leče 15. — Mlevski izdelki: 1 kg bele moke nularice 7, št. 1 6.75, št. 2. 6.30, št. 3. 5.75, 1 kg prosene kaše 5.30, ješprena 5.30, otrobov 2.25, koruzne moke 4.30, koruznega zdroba 5.75, pšeničnega zdroba 7.30, ajdove moke 7.30, 1 liter kaše 5.30, 1 kg ržene kave 7.30—11.30, cikorije 14. — Kurivo: 1 kub. meter trdih drv 90 do 100, mehkih 75, trboveljskega premoga 30, velenjskega 17, 1 kg oglja 1.25, koksa 1.50, 1 liter petroleja 6, 1 kg karbida 3.90, sveč 15. — Zelenjava: 1 kupček motovilca 50 par, 1 komad karfijole 5—6, 1 šopek peteršilja 25—50 par, 1 šopek zelene 25 do 50 par, 1 kg čebule 8.30—10, česna 9, 1 kg zgodnjega krompirja 1.40, pozn. 1.40, 1 kg hrena 3.50, kislega zelja 4—5 in 1 kg kisle repe 2 dinarja.

g Dražji sladkor. Hrvaške sladkorne tovarne so sklenile podražiti sladkor za 2 K pri kg.

g Kilogram moke stane na Dunaju 687 avstrijskih kron.

PROMET.

g Notranje 7 odstotno posojilo je bilo namenjeno za zgradbo novih cest in železnic. Tako se glasi zakon in tako se je takrat agitiralo. Vlada je sedaj predlagala, naj se 100 milijonov od tega vzame za popravilo sedanjih železnic. Predlog je bil sprejet in sicer 60 milijonov za nove pragoove, 35 milijonov za lokomotive in vagone, 5 milijonov za železničarska stanovanja.

g Železniške tarife se podraže za 50 % že s 1. majem.

ZADRUŽNIŠTVO.

g Kako nam koristijo konsumna društva? Konsumi skušajo popolnoma odstraniti drago trgovsko posredništvo med proizvajateljem in konsumentom. Blago bo cenejše, ako gre skozi manj rok. Dasi konsumi prodajajo članom blago po dnevnih cenah, vendar pri vsakem nakupu zapišejo v dobro in ob koncu leta izplačajo članom dobiček (3—8%), ki ga trgovec kot čistega spravi v žep. Konsumi pritiskajo na trgovce s svojimi cenami, tako da trgovci ne zvišujejo cen tako, kot bi jih lahko in gotovo zviševali brez kritična konsumov. Konsumi prodajajo le dobro blago in proti plačilu v gotovini. S tem vzgajajo člane k dobremu gospodarstvu, da ne porabijo že naprej več, kot zaslužijo. Da se dosežejo še nižje cene, gradijo konsumi polagoma lastne tovarne, da se izloči tudi fabrikantov dobiček. Konsumi ne prodajajo alkoholnih pijač, ker jim je cilj vzgoja članov, ne pa profit. Skrbijo tudi za izobrazbo članov.

g Zadruginištvo na konferenci v Genovi. V Genovi se vrši konferenca vseh držav, ki naj najde izhod iz svetovne gospodarske krize. Zadruginištvo, ki je zastopano v delegacijah raznih držav, bo po svojih zastopnikih predlagalo, da se med narodi in državami uveljavi politika vzajemne gospodarske pomoči, ki naj stopi na mesto sedanjega gospodarskega boja in splošne gospodarske anarhije.

Vzajemna pomoč naj se izvede predvsem s tem, da se dovolijo potrebni krediti vsem onim državam, ki so vsled vojne v gospodarstvu občutno prizadete. Radi ureditve reparacij, ki jih morajo premagane države dati zmagovalnim drža-

vam, naj se ustanovi posebna organizacija vseh prizadetih držav, ki naj to vprašanje uredi na temelju pravičnosti in sposobnosti. Drugače grozi gospodarski pogin premaganim državam, od katerega bodo silno prizadete tudi zmagonosne države. Skliče naj se svetovna gospodarska konferenca, ki naj ustvari in izvede program, kako obnoviti gospodarstvo ne samo evropskih držav, ampak cellega sveta.

RAZNO.

g Zvišajte zavarovalnino. Pokrajinska uprava oziroma bivša deželna vlada je potom političnih in policijskih oblastev že parkrat pozvala ljudstvo, naj sedanjim razmeram odgovarjajoče zviša tudi zavarovalnino proti elementarnim neizgodam, zlasti proti požaru. Uspeh teh pozivov je bil sedaj le neznoten, ker se še vedno dogajajo slučajji, da znaša škoda, ki jo je posamezniku povzročil požar, več stotisoč kron, do čim je zavarovalnina primeroma le majhna. Sredstva, ki jih je imela pokrajinska uprava na razpolago za podporo v elementarnih neizgodah, so bila že v prejšnjih letih primeroma majhna; v letošnjem letu so pa še manjša, ker je tozadavna postavka v proračunu za leto 1922 znatno znižana. Pokrajinski upravi vsled tega tudi v nujnih slučajjih ne bo mogoče, da bi prizadetim naklonila državno podporo, ali vsaj ne v večji izmeri. Ker se bliža poletni čas, v katerem po navadi vsako leto izbruhne v Sloveniji več požarov, sem političnim in policijskim oblastvom naročil, naj znova pozovejo ljudstvo, da zviša zavarovalnino.

g Razdelitev zemlje veleposestev ustanovljena. Minister za agrarno reformo je ustavil vsako nadaljno razdelitev zemlje, ker so razdeljena že vsa zemljišča, ki so bila odvzeta veleposesnikom. Zemljo bodo zopet razdeljevali šele na podlagi novega zakona.

g Tovarna za igrače se je ustanovila v Gameljnah pri Ljubljani.

g Poljedelski pregled naše domovine. Naša država ima 8 milijonov 287 tisoč 780 hektarov kulturne zemlje. Od te odpade na Srbijo in južno Srbijo 2 milijona, 244 tisoč 300 ha; na Vojvodino 2 milijona 113 tisoč 639; Dalmacijo 137 tisoč 167; Hrvaško in Slavonijo 1 milijon 650 tisoč; Slovenijo 369 tisoč 757, Črno goro 55 tisoč hektarjev. Ostalo so pašniki, vinogradi, sadonosniki, gozdovi in nekaj malega (okoli 409 tisoč 735 hektarov) je v Vojvodini pod vodo, ki se ne uporablja v nobeni obliki. Od celokupne površine odpade na gozdove 7 milijonov 500 tisoč 700 ha, od katerih je 3 milijone, 162 tisoč ha državna last, 1 milijon 675 tisoč občinska last, 479 tisoč ha cerkvena last in 2 milijona, 184 tisoč ha zasebna last. Kar se tiče pridelovanja stojimo v svetu, oziroma v Evropi na sledečem mestu: v pridelku pšenice na petem mestu, rži na devetem mestu v Evropi in desetem mestu v svetu, v pridelku ovsa na šestem mestu v Evropi, a na sedmem mestu na svetu; koruze na prvem mestu Evrope, a na drugem mestu v svetu; krompirja na sedmem mestu v Evropi, a na devetem mestu v svetu.

g Bogastvo Italije in Jugoslavije. »Frankfurter Zeitung« prinaša sledečo pri-

merjevalno statistiko ekonomskega bogastva v Italiji in Jugoslaviji: Italija 314.000 km², Jugoslavija 280.000 km²; prebivalstvo: Italija 40 milijonov, Jugoslavija 13 milijonov; žito: Italija 9.500.000 ton, Jugoslavija 7.000.000 ton; konji: Italija 130.000, Jugoslavija 1.500.000; goveja živina: Italija 6.200.000, Jugoslavija 5.300.000; prešiči: Italija 2.500.000, Jugoslavija 5.200.000; ovce, koze: Italija 14 milijonov, Jugoslavija 15 mil.; sladkor: Italija 100.000 ton, Jugoslavija 30.000 ton; premog: Italija 5 milijonov, Jugoslavija 3.500.000 ton; gozdovi: Italija 43.000 km², Jugoslavija 95.000 km²; ladjevje: Italija 1.240.000 ton, Jugoslavija 190.000 ton.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje! Ljudska posojilnica

V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškansko cerkvo)
obrestaje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

Brez odbitka rentnega in fiksiranega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela konec decembra 1921 nad 100 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Za ugled učiteljskega stanu.

(Nadučitelj Fran Silvester.)

Povest o »faliranih študentih«.

Slavni slovenski pisatelj in pesnik Josip Stritar je opisal dijaško življenje Franceta Levstika, svojega vrstnika na leposlovnem polju, tudi s sedmimi pomembnimi besedami: »Če pravim, da je bil Levstik vendar prvi v svojem razredu, vem, da to še ni Bog ve kaj. Tega častnega mesta ne nazvemajo vedno najbistrejše glave.« Levstik je bil talent prve vrste, k maturi pa le ni šel, ker je menda izgubil pogum, a vendar je zapustil svojemu narodu znamenita dela, kakor malokateri akademično izobražen mož tedanjega časa. Ljudi, ki so študirali na gimnaziji ali univerzi, pa se ne morejo pohvaliti z maturitetnim izprijčevalom dotične šole oziroma z akademsko diplomo, je bilo in je še dandanes mnogo v mnogih stanovih. In vendar, koliko je med temi delavnih, priznanih veljakov na vseh poljih narodovega življenja! Naštel bi lahko n. pr. bivše diake, ki jim je »peta« izpodmaknila tla, pozneje pa so se — po učiteljski maturi — povzpeli v profesorske vrste in med ravnatelje in učitelje meščanskih šol. Drugi »falirani študenti« so izvrstni pedagogi, razni šolski nadzorniki, pisatelji, pesniki, komponisti itd., a ogromna večina absolviranih učiteljskiščanikov so priznani dobri učitelji.

Na pripravnico za učitelje, ali kakor pravimo na učiteljske, se sprejemajo navadno učenci, ki so dovršili meščansko šolo ali pa štiri razrede gimnazije, oziroma realke. V prejšnjih časih, ko je manjkalo učiteljskih moči, so prišli na učiteljske ljudi dijaški nižje izobrazbe, vendar je moral pred sprejemom vsak prestati tozadevni izpit. Ko je bil nato dovršil štiri letnike in maturo, je postal

časni učitelj, po dveletni praksi in po zopetni strogi preizkušnji pa stalni učitelj. — V smoti je, kdor si domi, da je učiteljska pripravnica, kjer se ne poučujejo klasični jeziki in ne primaralo v šolo tiste imenitne bukvice z logaritmi — razkričano pribežališče grešnikov, kjer lahko igra imenitno ulogo vsak — falirani študent. Kdor boče postati učitelj, se mora mnogo truditi in učiti, pa naj ima za seboj tako ali tako predizobrazbo. Sicer pa je znano, da zahteva učiteljstvo samo soglasno še več učenja in dostop na univerzo. Zato pa je psovka »falirani študenti«, vržena na rovaš učiteljskega stanu, le znak hudobnega srca, posebno, če prihaja iz ust — inteligentnega človeka.

Boj med krščanskimi načeli in sokolskim duhom za vzgojo mladine in učiteljstvo.

Bodočnost je onega, ki ima za seboj mladino. Za njo se potegujeta dve orjaški sili, dva svetovna nazora, krščanstvo in protikrščanstvo. Krščanstvo vidi v človeku božjo stvar, poslano za kratko dobo na svet v preizkušnjo, da po svobodni volji izbira med večno srečo in nesrečo. Končni namen človekov na zemlji je in ostane — vrnitev k Stvarniku. Protikrščanstvo ali takozvano svobodomislstvo zre v človeku tip bolj razvitega opičjega rodu, ki je po zblodenih pomih prostozidarskih »učenjakov«, nastal kot vse druge stvari v naravi, potom nekega vrtenja in mešanja raznih plinov in plinčkov, megel in meglic, kot dež, ki pada na zemljo. Boj med krščanstvom in njeega nasprotniki, če pogledamo v svo njegovo globino, ni torej boj za »farsko komando« in proti nji, temveč je resnično borba med Kristuom in hudičem za dušo in njene prečudne možnosti, sploh za dostojanstvo človeka, ki ga hoče »moderni« svet iz neumlivega sovraštva do vere in Cerkve — uvrstiti med zivalska bitja. Generalni štabi protikrščanskega, posebno protikatoliškega gibanja, so prostozidarske lože, ki imajo razpletene svoje podružnice po vsem svetu in tudi pri nas v Jugoslaviji. Pri svojem peklenskem delu se poslužujejo raznih važnih sredstev, predvsem kapitala, militarizma, časopisa in raznih političnih in »prosvetnih« društev. Ne vlade, ampak kapitalisti, predvsem židovski kapitalisti, ti najzagrizenejši nasprotniki krščanstva, majo še danes v rokah takorekoč ves svet. Obstoje vlad je odvisen od njih denarnih kreditov, oni prisilijo države, da napovedujejo vojne, oni sklepajo mir. Militarizem je orodje v framazonovih rokah. Da bi ljudje vsega tega ne spoznali, treba jim je nazuti peska v oči, zato svetovna organizacija prostozidarskih lož žrtvuje milijarde za protikrščansko časopisje. Pri vseh narodih in stanovih najde brezverski kapitalizem dovolj izdajce ljudstva, ki framazonom za dober denar služijo in delajo za nje. Krščanstvo uči mir in ljubezen, framazonstvo pa, oprto na vsemogočen kapital, po svojem časopisju in po svojih agentih dela zdražbe vseposvod, hujška brata proti bratu, narod proti narodu, državo proti državi. Zato tudi po lepših naših slovenskih krajih ni več »enega duha in enega srca«, ni več srečnih časov lepe enotnosti, ki se je z veseljem spominjajo le še stari ljudje. Ko smo spali, je prišel sovražnik in je zasačil seme.

Omenil sem že, da ima framazonstvo v svojem boju proti krščanstvu v rokah kapital, militarizem in svobodomislno časopisje. Mladine, vsaj ogromne večine mladine, pa doslej brezverci niso imeli za seboj. Nesrečna svetovna vojna pripravila je prostozidarstvu ugodnejša tla. Na bojiščih in v raznih ujetništvih, pa tudi doma je mnogo mladine podivjalo, izgubila ali vsaj ohladila se je vera v večne ideale in tudi mladost je krenila na stranska pota lahkomišljenega, nepoštonega, neravnega življenja. Slično je bilo že večkrat v človeški zgo-

vojni. Škof Slomšek nam n. pr. leto 1833 opisuje takole:

Na poštenost zapustila
in odkritost spila,
je pobožnost v kot se skrila,
za pravico pota ni.
Zdaj ljubezen omaguje,
dobrotljivost v ječi je,
prava vera ugašuje,
čednost pa za kruhom gre.
Zdaj resnica pokopana,
in zaupanje nori,
sramežljivost je zaspana,
in na steni vest visi.

Ali je dandanes kaj boljše? Še slabše je. Zato pa, ne samo pristaši krščanske misli, tudi mnogi nasprotniki gledajo s strahom v bodočnost v skrbi za mladino. Marsikateri oče — svobodomislec za peljuje sicer druge v brezverstvo, za svoje otroke, če ni popolnoma poživljen, se pa le boji in jim želi preskrbeti — dobre vzgoje, ki ima temelj v dobri šoli. Framazonsko časopisje pa je marsikomu vbrlo v glavo, da je učilnica z zavednim krščanskim učiteljstvom, ki bi vzgajalo mladino v strogo krščanskem duhu — »farsko skrupulacijo« srednjega, vsakega kalibra, kjer veje duh nazadnjaštva. Zato se naj verske »pravilnice in bajke« umaknejo »naprednemu, svobodnemu, vse prenavljajočemu, edinozveličavnemu — sokolskemu duhu«. Ali je res mogoče, da bi sokolska načela mogla pri vzgoji mladine nadomestiti sto in stoletja preizkušeno, nepremagljivo vzgojno silo — večne Resnice? Odgovor na to važno vprašanje v naslednjem, zaključnem članku.

Kmetijski razgovori.

Vprašanja.

1. Za krave-mlekarice so mi zdi boljše, če ne gredo na pašo, ker je ta bolj za mlado živino. Kako pa Vi sodite? F. V. v Kr.

2. Tudi pri prašičkih se mi zdi tekaljšče primerno samo za plemenske svinjice in za breje svinje, a pujski namenjeni za pitanje, naj se zgodaj uče samo ležat in se debeliti. Ali ste Vi drugih misli? F. V. v Kr.

Odgovori.

1. Paša je pri živini (govedi) vedno potrebna radi zdravja. Krava-mlekarica ostane v gospodarstvu navadno do končanega 12. leta, nakar največkrat prične njena mlečnost močno upadati in rojena teleta ostajati slabotna, vsled česar spada k mesarju; do 12. leta pa mora živinorejec imeti pred očmi ne le največji užitek od krave, marveč mora vsikdar paziti tudi na njeno zdravje — ker le zdrava žival bo v najvišji meri dobičkanosna. Danci, kot napram živini posebno skopi, toda unni gospodarji, pasejo (tj. d. n. = pasti vsako zase privezano) svoje krave vsikdar zgodaj spomlad in nato v jeseni, dokler ne zapade sneg; spomladi popasejo prve poganjke oziroma mlado travo, da do košnje preveč ne dozori; jeseni izrabijo zadnjo rast trave, ne da bi se bali pred posledicami jesenske slane ali mraza, kakor pri nas; čez poletje se krave krmijo navadno v hlevu, ker se lažje nadzorujejo in nakrmijo z vedno dovolj sočnato, zeleno krmo vsaki dan do sita in tako usposobijo dajati največ mleka; spomladi in jeseni pred in po paši se krmijo krave vsikdar tudi s slamo in z za-

pirajočimi oljnimi tropinami, da se prepreči driska, čiji posledica bi bila bolj ali manj znaten upadek mleka. A. Pevc.

2. Življenje prašiča moremo deliti v tri dobe in sicer:

a) Detinska ali doba pujskov, ki traja do starosti 6—12 tednov. V prvih tednih skrbi zanje mati, človek jih pa od 3. tedna dalje prične počasi navajati na njih bodočo hrano in življenje; nudi jim dobre prsti ali travine ruše, kateri je primešan cel ali zdrobljen ječmen, kosci oglja ali premoga, pepel, star omet itd., da v njej rijejo in ob solnčnem, gorkem vremenu spuščajo vsaki dan 2 do 3 ure na tekališče; od 4. tedna dalje dobivajo tudi že v ločenem koritu drobno zrezano peso ali zelenje ter v mleku kuhanega ječmenovega, koruznega ali pšeničnega zdroba; s 6 tednom smejo dobiti parjen krompir in s 7. tednom jih pričnemo odstavljati, najprvo najkrepkejše in nato par za parom šibkejše. Odstavljenim pujskom nudimo 5 do 8krat na dan, — vrhu druge hrane, katero uživati so se privajali že v dobi sesanja, — v nadomestek materinega mleka v mlačnem stanju polno kravje mleko, kateremu smo primešali precejeno juho od lanenega semena, da s tem nadomestimo visoko vsebino tolstše in beljakovin svinjinega mleka. Ob solnčnih dnevih vsak dan tekališče!

b) Otročja ali doba tekalecev, ki pričnemo, kadar so vsi pujski srečno odstavljeni, težki vsak okrog 20 kg in na vsakdanjo hrano privajeni, in konča, kadar dosežejo vsak teže 50—55 kg in starost 4—5 mesecev. V tej dobi se morajo prašiči utrditi v zdravju in pri cenem krmljenju lepo skladno razvijati. Nastaniti jih je v manjšem številu v najprostrnejših kočih svinjaka, kjer se bodo lahko gibali in ob slabem vremenu rili po prsti, ki vsebuje apnene primesi (omet, oglje itd.) in je v ta namen tja položena; ob solnčnih dnevih morajo imeti po možnosti vedno prost dohod na tekališče — ali pa jih žene na pašo po strniščih ali hrastovih gozdovih. Veliko gibanja v svežem zraku pripomore, da postanejo živali zelo požrešne, telesno utrjene in daljšega, mišičnaterega života: žival raste, ne da bi se debelila — in to je cilj te dobe. Krma bodi cena, ker ne vpliva v tem času prav nič na končno kakovost mesa in slanino: posneto mleko, siratka, kuhinjski odpadki v zmesi s peso (korenjem), krompirjem ali zelenjem, ter majhnih pridelatek koruznih zrn najbolj tekne. — Predno prestopijo prašiči v pitalno dobo, jih ločimo po spolu in odberemo živali za plemo: ne pujske, marveč najboljše tekalece je odbirati za plemo, ker šele pri teh je mogoče prav presoditi bodoči užitek plemena. Plemenske živali nadaljujejo dosedanje življenje tekalecev.

c) Zrelostna ali doba pitanja, ki prične s starostjo 4—5 mesecev in konča s smrtjo pod roko mesarja. V tej dobi tekališče popolnoma odpade in mora prašič čim največ ležati in se debeliti; vsak korak, ki ga po nepotrebnem napravi, pomeni toliko in toliko izgube pri krmi. Zaprejo se v najmanj prostorne koče ali zvoere v običajne koče večje skupine enako razvitih živali, da si pri gibanju delajo druga drugi napoto in na način prisilijo, da čim največ časa ležijo

na gorkem, suhem ležišču. Krma bodi bolj gosta (koncentrirana) in redilna, ker redka, vodena krma v tej dobi le slabi prebavila in zmanjšuje čisti dobiček; množina korenstva ali zelenja se polagoma znižuje in istočasno zvišuje množina krepilne krme — dokler ni željena teža in lastnost pitane prašiča zaključena. Anton Pevc.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dah.)

»Potem bi bilo boljše, da bi vzela mene, dečko,« je dejal Higgs. »Kakšen je bil ta napis?«

»Ne vem,« je v zadregi odgovoril. »ga ni mogla več najti.«

Nastopila je mučna tišina, ki sem jo pretrgal:

»Oliver,« sem dejal, »menim, da ne smete tukaj več sami spat. Preveč imate sovražnikov na tem kraju.«

»Čenče,« je odvrnil, »dasi je res, da je bil Faraon sinoči nemiren, in da sem se enkrat zbudil in menil, da slišim zunaj stopinje. Pripisoval sem jih duhovom, ki bom skoro vanje verjel, v tem začaranem prostoru; nato sem zapet zaspal.«

»Duhove bo treha nabilil« je neotesano dejal Higgs, »če jih je kaj; jaz sem spal že skupaj z preveč mumijami, pa še nobenega nisem videl. Ta vrazji Jozva je čarovnik, ki naše duhove kliče. Dajte,« je pridodejal, »naj noč pri vas prenočim. Kvik mora tako v predor, Adams mora pa zunaj spati, če bi ga pri vojski kaj potrebovali.«

»Nikakor ne,« je odvrnil: »saj veste, da ste preveč nadušljivi za ta kraj. O tem niti besedice ne več.«

»Potem pa poite in spite v hiši za goste.«

»Ni mogoče; narednik je okoli osmih nallet na zelo nevarno delo in obljubil sem mu, da bom pripravljen, če bi me zvonec poklical,« in pokazal je na prenosljivi telefon, ki smo ga na srečo prinesli z Anglije. »Če bi imela ta neumna reč le nekaj sto iardov daljšo žico, pa bi prišel; pa jih, kakor vidita nima, jaz pa moram biti z delom v stiku.«

Tisti hip je zvonček ozvonil in Orme je skočil k telefonskemu slušalu in je v sledečih petih minutah dalj nuina in nam popolnoma nerazumljiva navodila.

»Zdaj pa imata!« je dejal, obesivši ustnik na kljuko, »še bi me ne bilo, bi se bil brčkone podrl v iam strop in pobil nekaj ljudi. Ne, ne; ne morem zapustiti teča slušala, razen če orem nazaj v jamo, pa sem preveč truden. Vendar se pa nič ne vznemirjaita; s samokresom, telefonom in Faraonom sem dovolj varen. Zdaj pa; lahko noč! Najbolje bo, fanta, če gresta domov, zakaj jaz moram jutri zgodaj pokonci, spanja pa tudi potrebujem.«

Prihodnje jutro kroz petih je Higgsa in mene zbudilo neko trkanje po vratih. Vestal sem in jih odprl, na kar je vstopil Kvik, umazana in srdita postava; kakor sta nam pripovedovala njegova premočena obleka in blatnat obraz, je pravkar prišel z dela v predoru.

»Kapitan vaju želi čim prej videti, gospoda,« je dejal.

»Kaj pa je, narednik?« je vprašal Higgs, ko sva ležla v obleko.

»Boste takoj sami videli, gospod profesor,« se je glasil kratki odgovor, in ničesar več nisva mogla iz njega spraviti.

Pet minut kasneje sva s svetilko v roki urno hitela skoz gosto temo podzemeliskega mesta. Prvi sem dospel jaz do razvalin starega templja. Kvik je bil namreč zelo dočnan in je zaostal, Higgsu pa je v tem ozračju pohajala sapa in ni mogel hitro hoditi.

Pred vrati svoje spalnice je stala vitka postava Ormejeva, držča svetilko v višavo. Očividno je nas čakal. Ob niem je sedel velik rumen pes Faraon, ki nas je zavhal, nam odskakal naproti in nam z redom mahal v pozdrav.

»Pridita sem,« je dejal Orme z globokim in slovesnim glasom, »imam vama nekaj pokazati.« In peljal naju je v sobo ali kapelico, ali karkoli je že bilo, kjer je spal na trdi postelji. Med vrati se je ustavil, ponižal svetilko in pokazal na nekaj temnega na tleh na desni njegove postelje in dejal:

»Pogleita!«

Na tleh je ležal mrlič, poleg njega velik nož, ki mu je očividno padel iz roke. Na prvi pogled sva spoznala obraz, ki je bil nenavadno miren, kot obraz človeka, pogreznjenega v globok spanec. To se nama je zelo čudno zdelo, zlasti ker je bilo grlo pod nim dobesedno iztrgano.

»Sadrah!« sva dejala enoglasno.

Bil je res Sadrah; Sadrah, naš nekdanji vodnik, ki nas je izdal, Sadrah, ki nam je pokazal, kako rešiti Higgsa, da bi tako rešil sebi življenje, ki je bil zato tudi pomiloščen, kot sem bil — mislim — omenil. Sadrah in nihče drug!

»Mucek — se zdi — je šel na lov, je pa pes srečal,« je pripomnil Kvik.

»Ali razumete, kaj se je zgodilo?« je Oliver vprašal s suhim, trdim glasom. »Morebiti bo najboljše, če razložim, preden se kaj premakne. Sadrah se je moral preteklo noč pripraviti sem — ne vem kdaj, zakaj spal sem nepretrgoma —. Pozabil je pa na svojega starega sovražnika Faraona, in Faraon ga je umoril. Ali vidite njegov vrat? Kočar Faraon ugrizne, še ne zastoka ne, in zato seveda tudi Sadrah ni mogel nič reči, in ko mu je odpadel nož, ni mogel ničesar več storiti. Ko me je uro prej zbudil telefonski zvonec, je pes trdno spal, zakaj na ta zvonec je navajen; glava mu je počivala na Sadrahovem truplu. Zdaj pa; zakaj je bil Sadrah ponoči v moji sobi z golim nožem v roki?«

»To vprašanje ni tako težko vedeti,« je odvrnil Higgs z visokim glasom, ki ga je imel, kadar je bil razburjen. »Prišel je, da bi vas umoril, Faraon ga je pa prehitel, to je vse. Ta pes je bil najcenejša kupčija, kar ste jih kdaj napravili, prijatelji Orme.«

»Da,« je Orme odvrnil, »prišel me je morit — dobro ste čutili nevarnost — čudim se pa, kdo bi ga bil poslal.«

»In tako se lahko čudite še naprej vse svoje življenje, gospod kapitan,« je vzkljnil Kvik. »Vendar pa ga, če poizkusimo, utegnemo — ugeniti.«

Nato smo poslali v palačo poročilo o tem, kar se je prigodilo, in v malo več ko eni uri je dospela Makeda v spremstvu Jozva in nekaj drugih členov velikega sveta. Ko je vse videla in razumela, je je prevzel strah in ostro je vprašala Jozva, kaj ve o tej zadevi. Seveda je dokazal, da je popolnoma nedolžen in da se mu niti ne sanja ne, kdo bi bil navel morilca za to temno delo. Pa tudi nikomur drugemu ne, splošno mnenje je bilo, da je Sadrah to napravil iz maščevalnosti, pa je njegov zločin doletelo primerno plačilo.

Še tisti dan pa je bil ubogi Faraon zastrujen. Naj bol Devršil je svojo nalogo in njegov spomin bo blagoslovljen.

15. POGlavJE,

Kvikove slutnje.

Od tedaj so nas vse, zlasti pa Ormeja dan in noč varovali oboroženi možje, ki so bili popolnoma zanesljivi; skrivnosti nobene več nismo mogli imeti, zakaj straže in tajni varuhi so prežali za vsakim vodlom; imeli smo tudi pokušavce, ki so morali jesti vsako ied in pitj vsako pijačo, preden se je doteknila naših ustnic, sicer bi bil naš konec tak kot Faraonov, čigar usodo smo obžalovali, kot da je bil ubogi pes človeško bitje.

Najbolji nepriletno je bilo to vač za Ormeja in Makedo, ki imata je bila prilika za shajanje popolnoma odrezana, če sta pa soloh poizkusila izpregovoriti besedo, se nista mogla iz-

ogniti tujim očem. Zato je vsa dežela govorila o njeni ljubezni.

Malo kasneje se je naš položaj izboljšal. Vzrok je bil ta-le: Nekega dne sta prišla v palačo dva pastirja in rekla, da nam imata nekaj povedati. Vprašali smo ju. Povedala sta, da sta pasla koze na zahodnih pečinah. Nenadoma pa se je vrh gričev pokazala četa petnajstero Fungov, ki so ju zvezali, imajo zavezali oči in porodljivo rekli, naj neseta neko sporočilo velikemu svetu in belim možem.

Sporočilo pa je bilo to, da je najbolje, če kar hitro razodenejo boža Harmaka, ker se bo sicer njegova glava po prerokbi presečila v Mur, in če se bo, bodo šli Fungi za njo, ker vedo, kako. Nato so položili moža na neko skalo, kjer ju je bilo lahko videti. In res so ju prihodnje jutro našli njeni tovariši, ki so ju spremljali na dvor in potrdili njeni zgodbo.

Seveda smo stvar natančno preiskovali, toda navzlic vsi skrbi je do danes ostala pot, po kateri so Fungi prišli in odšli, skrivnostna. Vsi kraji, kjer bi bil možel kdo v Mur priti, so bili ves čas zastraženi tako, da po teh nobenem niso mogli gori prilezti. Morali so torej odkriti neko neznano pot; in če je moglo po njej prilezti petnajst mož, zakaj bi jih ne moglo petnaest tisoč?

Samo kje je ta pot? Zastoni so obetali velike nagrade v zemlji in časteh temu, ki bi jo odkril; sicer so venomer naznani tako odkritja, pa so se vsa izkazala kot izmišljotine ali pa prazne bajke. Samo tič bi možel po taki poti hoditi.

Abate je ta novica popolnoma prestrašila. Njih bahaštvo, njih vesela samozaupnost, njih govornica o skalnatem murskem obzidju je v eni uri izpuhtela. Zdej je šlo samo zato, kaj bo, če se strašni, izvežhani funski polki nenadoma prikažejo v njih sredi. Kričali so, da so izdani, vpili so po krvi nekaterih svetovavcev. Jozva je pa nekaj časa izgubil svojo priljubljenost, pridobila pa je zopet izgubljen ugled Makeda, ki so o njej vedeli, da je bila vedno za to, da se ustanovi vojska, in se pripravijo, da odbijejo napad.

Venomer pa so pretrsovali besedo, da naj hitro razdanejo malika, če ne se bo preselil v Mur. Bilo je vsem jasno, da če je razdejan, se ne bo možel nikamor seliti, jasno pa tudi to, da smo mi »neieverniki« edini, ki bi mogli tako razdejanje izvršiti. Zato smo za malo časa postali zelo priljubljeni. Vsi so bili prijazni in so se nam prilizovali — vsakdo, še Jozva, se nam je priklonil, če smo se mu bližali in se kar moči živo zavzemal za napredovanje našega dela. Veliko odposlanstev in visokih osebnosti nas je načitalo, naj hitimo.

Vse naprtilike, ki jih je bilo prvi polno, so prenehale. Psov, ki smo jih več dobili, nam niso več zastrupljali; skale ki so bile videti trdne, niso več padale; nobena puščica ni več prizvižgala med nas, kadar smo kam jezдили. Se straže smo odpustili, zakaj za zdej je bilo vsem na korist, da nas ohranijo žive. Vendar pa sem one tri od časa do časa opozarjal, da bo veter kmalu začel pihati od mani ugodne strani.

In delali smo, delali, delali! Sam Bog nebeški ve, kako smo delali...

Nazadnje je bil predor po nadčloveškem naporu dovršen. Založo razstreliva — nekako štiri polne kamelije tovore vsega vkup — smo dejali v štiri ločene prostore, vsak izmed njih je bil ravno toliko velik, da je šel tovor vanj. Vsi so bili po računih Oliverievih izdolbeni v živo skalo, iz katere je bil malik izsekan.

(Dalje.)

Ženski vestnik.

Mati in otrok.

(Piše mati po lastnih skušnjah.)

Šola in dom morata biti v vednem stiku druga z drugim, to se ponavlja zadnje čase prav pogostokrat. Da izdaja šola pričevala, da opominja starše v nekaterih slučajih, to so že stiki ali to še ni dovolj: Mati, stopi večkrat v šolo, kjer ti bo učitelj, učiteljica ali katehet šel drage volje na roko, dal ti bo pojasnila in navodila, pa naj bo otrok priden in dober ali nemaren in poreden.

Brez tehtnega, zelo tehtnega vzroka ne zadržuj otroka doma. Vsako uro, katero zamudi, bo občutil. Res je, da mu lahko sošolci povedo, kaj se je jemalo naprej, vendar je vse drugo, če otrok sliši, ko učitelj, razlaga v prvič stvarino. Samo bolezen naj opravičuje zamude. Če otroci izostajajo iz šole za vsako malenkost in manjkajo danes ta, jutri oni, ne more imeti pouk pravega uspeha. Posebno sedaj je lažje tudi za matere, ko imamo le poldnevni pouk. — Otrok naj ti pomaga, ko je prost, ne sili ga pa k delu, ko mora v šolo! Uredi tako, da opraviš, kar imaš z njim opraviti, dopoldne ali popoldne, kakor je pač šolski pouk dopoldne ali popoldne. Naj bo otrok vedno snažno opravljen, snažno umit in skrbno počesan! Pošiljaj ga od doma, da bo prihajal v šolo točno, prav tako pa pazi tudi, da bo prihajal točno domov. Ako ti pride prepozno, zahtevaj pojasnila, kod je hodil. Povej mu enkrat za vselej odločno, da mora ob določeni uri biti doma. Prav tako točen naj bo v izvrševanju svojih verskih dolžnosti; šolske maše naj se udeleži, kakor je predpisano, natančno ob določeni uri.

Dober zgled točnosti in reda pa moraš predvsem dajati ti, mati! Če bo otrok videl, da prihajaš ti povsod prepozno, neredno, bo delal on ravno tako, če mu boš še toliko prigovarjala in pridigovala.

Pred otrokom ne zabavljaj nikoli čez njegove predstojnike: kateheta, učitelja ali učiteljico. Če veš za kakšno njihovo napako, pokrij jo s plaščem usmiljenosti in misli si, da smo vsi ljudje in vsi grešniki.

Tudi politično mišljenje in strankarski boj naj se ne zanaša v šolo! Šola ne sme poznati ne strank, ne političnih razlik, šola bodi vzvišena nad vsem tem, posebno pa naj ne čutijo šolski otroci ne od kateheta ne od učitelja in učiteljice, da so radi svojih staršev in njihovega političnega prepričanja nimajo nobenih predpravil in tudi niso zastavljeni!

Ko so dečki v tretjem ali četrtem letu, poskušajo že s kajenjem, zato, da se bolj postavijo pred svojimi tovariši. Če nimajo pravega tobaka, pobirajo vsako suho listje, drobé ga in natlačijo bodisi tudi v navaden papir. Koliko škoduje njihovim mladim pljučam tisti slabi, grobi tobak, kakršnega jemljejo svojim očetom in dedom! Prepovej, mati, kajenje, prepovej strogo in odločno. Naj ne poskuša tvoj otrok ne pred

teboj ne za tvojim hrbtom kaditi. Če ne izda beseda, kaznuj ga in sicer občutno, da si bo za drugič zapomnil.

Dovoliti tudi ne smeš, mati, da bi oče jemal šolskega otroka s seboj v gostilno in naj ima otrok tudi že 11, 12 ali še več let! V gostilni ne sliši otrok nič dobrega, nič lepega, pijača tudi ni zanj, zato naj tvoj otrok ne zahaja nikoli in pod nobenim pogojem v gostilno. Najlepše in najboljšo bo seveda, če mu že vidva, ti in tvoj mož, dajeta lep zgled in sama ne popivata in sta sama vedno trezna. Tako bo vajin otrok lepo napredoval, dobro dovršil svoje šole, zadovoljna bosta z njim vidva kakor tudi učiteljstvo. Nauke, katere je sprejemal doma in v šoli, bo verno hranil v svojem srcu in tudi križem sveta se bo spomnil svoje matere, očeta in šole in vsi škodljivi vplivi ne bodo mogli izbrisati iz njegove duše dobrih besed in lepih vzgledov, ki so se mu vtisnili v šolskih letih v spomin in v srce.

Zadružništvo in ženska.

Korist zadružništva in ravno tako korist samih žensk zahteva, da se ženske v vedno večjem številu pridružujejo in na razne načine sodelujejo pri zadružništvu.

Predvsem je dolžnost vseh gospodinj, da so članice konsumnih društev, da vse potrebščine za gospodinjstvo po možnosti kupujejo le v zadrugah in da navajajo in ob vsaki priliki nagovarjajo za pristop h konsumu one gospodinje, ki še niso članice.

Ženska jako mnogo lahko doseže s svojo besedo. Naj to moč porabi za to, da pridobiva nove člane za zadrugo, one pa, ki so že člani, nagovarja, da kupujejo potrebščine le pri zadrugi.

Poleg konsumnih društev ženske v veliki meri lahko pomagajo pri mlekarstvih zadrugah. Skrbeti morajo, da prihaja res vse mleko okoliša v mlekarno. Čim več mleka prihaja v mlekarno, tem lažje mlekarna izhaja. Skrbeti morajo pa tudi, da se oddaja v mlekarno dobro mleko zlasti, da se ne priliva voda, da je mleko sveže in čisto. Slabo mleko silno škoduje mlekarni, ker se po navadi od tega izpridi tudi dobro mleko in mlekarna silno trpi na ugledu. Škoda mlekarne je pa škoda vseh članov.

So pa še zadruge, od katerih bi lahko ženske imele velike koristi in jih tudi vodile samo ženske. To so zadruge za razne domače industrije kot pletenje, kleknanje, vezenje in dr. Tu jih po večini izzemajo trgovci tako, da dobijo ženske za delo smešno nizek zaslužek. Čipkarske zadruge so začele zelo dobro delati, zato treba snovati še druge zadruge za ženske domače izdelke.

Razno.

Dvojička. V noči pred novim letom sta prišla v neki rokodelski družini v vasi Trogen (Švica) na svet dvojička. Posebnost je pa v tem, da je bil en deček rojen še v starem letu, 31. dec. 1921., drugi pa 1. jan. 1922. Če bosta obadva zdrava in krepka in če postaneta vojska, bo prvi fantiček služil eno leto popreje nego drugi.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Zamišljeni profesor.

Pred ogledalom more vsakdo vsak tan opazovati, kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto. Fellerjeva »Elsa« pomada za lice, Fellerjeva »Elsa«-Tanochina-pomada za rast las (dva lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 80 K). Fellerjevo »Elsa« lilično mlečno milo, najboljšo smilo lepote, 4 kosi pošta, prosto 120 K. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 16, Hrvaško.

Perilo je pri sedanjih draginji nenaдомestljiva. Ali uporabljaj pri pranju tako milo, katero mu ne škoduje in ga ne razjeda? — Ali uporabljaj

»GAZELA - MILO« ?

KROJAŠKI UČENEC

se sprejme tako.

Pogoji po dogovoru. — ANTON PODGORSEK, Srednje Gameljne, Št. Vid nad Ljubljano. 1933

Ženitni oglas. Vdovec srednjih let z eno bčerkco, kateri ima posestvo, katero namerava prodati, se želi seznaniti z gospodično 27. do 35. let starosti, ki naj bi imela posestvo, tudi vloga brez otrok ni izključena. Samo resne ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravišтво »Domoljubac« pod šifro: »ZVESTOBA 1311c«.

Ženitna ponudba. Mladenič, kmetski sin ter izkušen obrtnik, star 29 let, mirnega značaja, z nekaj tisoči premoženja, ki ima veliko veselje do kmetijstva, se radi neznana želi tem potom seznaniti v svrhu ženitve z gospodično ali vdovo v starosti od 20 do 32 let, ki ima posestvo, mila ali žago. — Le resne ponudbe, ako je mogoče s sliko, naj se pošljejo na upravišтво »Domoljubac« pod šifro: »MIRNA BODOČNOST št. 150c«. 1367

Na javni dražbi

se bodo dne 13. aprila 1922, na velikonočni terek, ob 2. pop. na licu mesta prodale od cerkvenega sveta na Suhi pri Škofji Loki tri njive v Dobravah: parc. št. 184 = 34 arov 24 m²; parc. št. 185 = 28 arov 27 m²; parc. št. 187 = 62 arov, 11 m², in ena njiva na Trati, kat. obč. Stari dver, parc. št. 664 = 83 arov 41 m². 1355

Mlatilnice, vrtila kosilnice, slamosesnice, čistilnice, mlino in stiskalnice za sadje in grozdje, brane, pluge, sesalke in evvi mreže in tice za ograje, stroje za mešanje betona, selesne blagajne, razstreljiva traverze, kline in cement, štedilnike in posode; to vse in razno druge selesnine dobite vodne pri stari trdki **Franc Stupica** 1344 v Ljubljani, Gosposvetska cesta 1.

Dobrosrčen mladenič, srednji posestnik, nik. v lepem kraju, se želi vsled ženitve seznaniti s čednim, gospodinjstvom in kmetskega dela vajenim ter bogoljubnim dekletom v starosti do 28 let. Ponudbe, če je mogoče s sliko pod: »RESNICOLJUBEN 1368c« na upravišтво »Domoljubac«. — Tajnost častna.

POROČNE PRSTANE

v veliki izbiri priporoča — **JOSIP JANKO, urar v Kamniku na Šutni,** nasproti farne cerkve. 1363

Izjava. Podpisani preklecujem obdolžitev, izgovorjeno dne 28. marca t. l. v gostilni Jožeta Oblaka v Zapogah o gosp. IVANU BOHINCU, les. trgovcu v Medvodah, zaradi smrek kot neresničar ter obžalujem s tem storjeno žalitev. **FRANCE JENKO** posestnik v Hrašah št. 32. 1362

NA VELIKO IN MALO! Priporočamo najboljše šivalne stroje za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri: **JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.**

Kleparsko delavnico kupim ali vzamem v najem v mestu ali na deželi. — Ponudbe na upravišтво »Domoljubac« pod šifro: »KLEPAR 1318c«.

Sprejme se **nekovski vajenec** v Blizjak in drug, narna pekaras Rog. Stitina

Zamenjam platno za predivo

ter izdelam vsakovrstno vrvarske blago po najnižji ceni. — **A. SINKOVEC** starejši v Kranju.

Mlinarji! Denar, nevoljo in jezo si prihranite, **Mlinarji!** če kupite mlinška sita dobra, prava in trpežna, katera razpošilja volnena, hidana in žimnata, kakor tudi ravo in belo kontenino, samo prvovrstno robo **J Dolinar,** samo prvovrstno robo Znižane cene! Svetje - Medvode, Znižane cenol

Poziv upnikom! Lesna zadruga v Vel. Laščah

r. z. o. z., je na podlagi sklepa izrednega občnega zbora z dne 11. decembra 1921 stopila v likvidacijo in je likvidacija vpisana v zadrugnem registru dne 9. marca 1922. Upniki zadruga se pozivljajo, da prigrasijo svoje terjatve. 1908

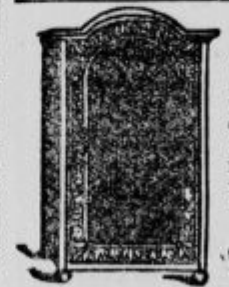
Ne pustite, da Vam teče voda neizrabljena mimo hiše! **Električne naprave** vseh vrst ter vsa v to stroko spadajoča dela izvrši najsolidneje in najceneje **Jožef Markeš,** kencec, elektrik na Jesenicah, Gorenji ka, Točna postrežba! — Zmerne cenel — Za vsake pojasnilo se obrnite na moj naslov! 1315

Iščem odstrel petelinov v Sloveniji.

Ponudbe prosim takoj na upravišтво »SLOVENCA« pod: »ODSTREL 1305c«.

IVAN JAK IN SIN GOSPOSVETSKA CESTA 2, LJUBLJANA

živalni stroji in stroji za pletenje. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Dosta je ravnokar večje število strojev za vsake obrt. Vzenje poučuje brez plačila. Posam. stroji AD. E. H. Ceniki zastoj in tranko. Kolesa iz prvih tovar: Dürkopp, Styria, Waheerad.

Trdnica **F. Fajdiga sin** priporoča vsakovrstne lepe omare (kostne) z ladičel in tudi višoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, mame, stole, modrece; sploh vse pohištvene dele dobil edino le v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

Najboljše in najtrpežnejše manufakt. blago kupite pri **Ohlačilnici za Slovenijo v Ljubljani** Oglejte si naše skladišče! Pr dajalna na drobno je v Ljubljani, Sutarjeva ul. 3. Glavno skladišče je v Kresiji (vhod iz Lingarjeve ul. 1/1.) Zadrugno podjetje! - Svoji k svojim!

Poroč. prstani
Double verifice
Stenske ure
Bucilike
Želne ure
Uhani
Najboljše trgovine in
vsebine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1
Zahtevate ponudbe!

Kmetijo pučim!

Zupnik za svojega brata Amerikanca. Kupim tudi samo gozd ali večji travnik. Pišite na upravništvo »Domoljubac« pod imenom: »Zupnik 1149c«.

KOSTANJEV LES

prosto vagon in večje množine v gozdu, kupi J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, 1. nadst. Posredovalci se dobro plačajo. 150

Pohišstvo in tapetniška delavnica

spalne in jedilne sobe, pisarniške oprave, fotelje, klubske garniture, modroce, kuhinjske oprave, železne postelje, velike in otroške, vsake vrste, po nizki dnevni ceni priporočata BRATA SEVER, Ljubljana (Kolizej), Gosposvetska cesta 13.

LEPOTA

kož, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh delov sveta za lekarnarja Feller:

»ELSA« LILIJNO MLEČNO MLO najbolje blago, najfinejše »milo lepote«; 4 kosi z zamotom in poštino 180 K.

»ELSA« OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, solnčne pege, zajedance, nabore itd., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

»ELSA« TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in ceptev las, zaprečuje prhut, prebrano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštino 80 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

BAZNO: Lilijno mleko 24 K; Brkomas 16 K; najfinejši Hege-puder Dr. Klugera v velikih originalnih skatljah 40 K; najfinejši Hege zobni prašek v patent skatljah 40 K; puder za gospo v vrečkah 8 K; zobni prašek v skatljah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet ditava za perilo 12 K; Schampoon za las 8 K; rumenilo 12 listov 48 K; na finejši parton po 48 in 60 K; Mucna voda za las 60 K; Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EUGEN V. FELLER, lekarnar
Stubica donja, Elsa trg 16, Hrovaško.

Pozor! Najboljši **Pozor!**
jugoslovanski Eternit, asbestni škrij je

„Salonit“
iz najboljšega splitskega cementa. Znamka
„Salona“

od »SPALATO« d. d. portland-cementa, Split. — Glavna zaloga za Gorenjsko: **FRANC DOLENC, KRANJ.**
Ponudbe na zahtevo takoj. 1219

Miši-podgane stenice-čurki in vsa gola-zen mora poginiti ako porabljate moja najbolja preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljsk. in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za ščurke, 26 K, za stenice 15 K, uničev. moljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčes suna sadju in na zeleni. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp: **M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.**

Hlode, gojzdove, trame, deske in drva ponudite **LESNI DRUŽBI ILIRIJA**, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 4, pred sodnijo. - Plačujejo se najvišje dnevne cene.

Kože domačih mačk kupim vsako množino. **BARAGA**, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

POZOR MLINARJI!
Pristna volnena mlinska sita 24 in 32 cm široka, po znatno znižani ceni, kakor tudi prvo- **svilena sita** svetovnoznane švicarske znamke Albert Wydler priporočata trgovina Avgust Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti »Stare Tislerjeve gostilne«. **ZAHTEVAJTE CENIK!**

Karoserija za meh in za vse najboljše svetovnih tovarn in razno galanterijsko robo razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna R. Sterneck, Celje, št. 305, Slovenija. — Zahtevajte ilustrirani cenik. — Kar ne ugaja, se zmenja ali vrne denar.

Ustanovljeno 1869

Novosti

Ustanovljeno 1859

najdete veliko zalogo pri nakupu

manufakturnega blaga

za moške in ženske obleke, perilnega blaga, šifona, najboljše vrste cefirja za bluze in srajce, novosti v rutab, kakor tudi vse drugo v to stroki spadajoče blago, pri občno znani solidni trdkri

R. MIKLAUC,

manufakturna trgovina Pri škofu
Ljubljana, Lingerjeva ulica, Medarska ulica, Pred škofijo.

Za bližajočo se pomlad in Velikonoč!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega blaga angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in švane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robe za na glavo i. t. d. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. Skaberne, veletrgovina z manufakturnim blagom Ljubljana, Mestni trg 10.

Najboljše
manufakturno blago
češkega izvora se
kupi pri trdkri

Podjetje „HERMES“
J. & V. Vokač

Ljubljana,
Solški drevored 8.
Zahtevajte vzorce!